

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Simona Malnar

Socialna opora članov društva upokojencev Ribnica

Diplomsko delo

Ljubljana 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Simona Malnar

Mentorica: red. prof. dr. Tina Kogovšek

Socialna opora članov društva upokojencev Ribnica

Diplomsko delo

Ljubljana 2015

ZAHVALA

Za vso strokovno pomoč in nasvete se zahvaljujem mentorici red. prof. dr. Tini Kogovšek.

Za dolgoletno spodbudo in potrpežljivost pri dokončanju študija se iskreno zahvaljujem mojim najbližjim.

Socialna opora članov društva upokojencev Ribnica

Živimo v času, ko lahko opazimo podaljševanje življenjske dobe in močno povečanje števila starejših oseb. Zaradi tega je potrebno nameniti še posebno skrb starejšim osebam, ki potrebujejo zadostno oskrbo na področju zdravstva, ohranjanja funkcionalne sposobnosti in še posebno na področju ohranjanje kakovosti življenja. Temo diplomske naloge sem izbrala zaradi pogostega stika s starejšimi osebami kot prostovoljka in z željo predstaviti društvu, s katerim pogosto sodelujem, socialno-družbeni vpogled delovanja socialne opore članov društva. Osrednja tema diplomske naloge je preučevanje socialne opore starejših oseb, preučevanih članov društva upokojencev Ribnica, natančneje še posebno na koga se aktivni član obrne, kadar potrebuje pomoč v primeru instrumentalne (materialne) opore, informacijske opore in emocionalne opore ter druženju. Naloga je sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. V teoretičnem delu sem skozi štiri poglavja predstavila starejše ljudi in staranje, socialno oporo, socialna omrežja starejših oseb in metodologijo raziskovanja merjenja socialne opore v egocentričnih omrežjih med člani društva. V empiričnem delu sem predstavila podatke, pridobljene s pomočjo kvalitativne tehnike merjenja socialne opore, pri katerem sem uporabila polstrukturiran intervju in kvantitativne tehnike merjenja socialnih omrežjih članov društva upokojencev, kjer se uporabila vprašalnik.

Ključne besede: starejši ljudje, staranje, socialna opora, socialna omrežja, kvalitativno raziskovanje, kvantitativno raziskovanje.

Social support for members of Seniors Association Ribnica

Nowadays the prolongation of life span and strong increase of number of elderly people can be observed. Therefore the special attention shall be paid to the care for elderly people, who need sufficient healthcare for maintaining their functional ability and especially their life quality. The topic of the thesis was chosen based on the frequent contact, which, as a volunteer, I had with elderly people as well as on intention to present to an association the social insight into the activity of the social support for their members. The main topic of the thesis is the study of social support for elderly people, in this case the members of *Seniors Association Ribnica*, especially the aspect of its members finding help in case of instrumental or material support, informational and emotional support and social companionship. The thesis consists of theoretical and empirical part. In the four chapters of the theoretical part the population of elderly people and process of aging, social support, social network of elderly people and the methodology of research of measurement of social support in egocentric network among society association's members are presented. In the empirical part the data, obtained with the quantitative technique of measurement of social support are presented, whereby the semi-structured interview and quantitative techniques of measurements of social networks by seniors association's members were used.

Keywords: elderly people, aging process, social support, social networks, qualitative research, quantitative research

KAZALO

1.1 Starost	11
1.1.1 Vrste starosti	11
1.2 Pogled na starejše ljudi	12
1.2.1 Pozitivni in negativni pogledi na starejše ljudi	12
1.3 Izobrazba in spol kot pomembna dejavnika oblikovanja odnosa do starosti	13
1.4 Bivalno okolje starejših ljudi	13
1.5 Gerontološka dejavnost starejših ljudi	14
1.5.1 Društvo upokojencev kot zunanja gerontološka dejavnost	14
2.1 Raziskovanje socialne opore	15
2.1.1 Starejše opredelitve socialne opore	15
2.1.2 Novejše opredelitve socialne opore	16
2.2 Modeli socialne opore	16
2.3 Vrste socialne opore	18
2.3.1 Instrumentalna ali materialna socialna opora	18
2.3.2 Informacijska socialna opora	19
2.3.3 Emocionalna socialna opora	19
2.3.4 Druženje	19
2.4 Viri socialne opore	20
2.4.1 Družina kot vir socialne opore	20
2.4.2 Prijatelji kot vir socialne opore	20
2.4.3 Sosedje kot vir socialne opore	21

3 SOCIALNA OMREŽJA	22
3.1 Enote v socialnih omrežjih	22
3.2 Relacije v socialnih omrežjih	23
3.3 Socialna omrežja glede na starost.....	23
3.4 Socialna omrežja starejših oseb	24
3.5 Egocentrična omrežja	25
3.5.1 Pristop merjenja egocentričnih omrežij	26
4 METODOLOGIJA.....	27
4.1 Opis metodologije.....	27
4.2 Predstavitev tehnike merjenja socialnih omrežij	27
4.3 Predstavitev tehnike merjenja socialne opore	28
4.4 Opis vzorca in zbiranja podatkov	30
5 ANALIZA PODATKOV	32
5.1 Demografske značilnosti vzorca Društva upokojencev Ribnica	33
5.1.1 Bivalno okolje članov vzorca DUR	33
5.1.2 Sestava vzorca DUR glede na spol in starost.....	34
5.2 Analiza socialnega omrežja DUR.....	36
5.3 Analiza socialne opore članov DUR	45
5.3.2 Informacijska opora med člani DUR	46
5.3.3 Emocionalna opora med člani DUR	47
5.3.4 Druženje med člani DUR.....	48
6 SKLEP.....	50

7 LITERATURA.....	52
PRILOGE.....	55
Priloga A: Vprašalnik o socialni opori članov Društva upokojencev Ribnica.....	55
Priloga B: Transkripcija intervjujev.....	61
Priloga C: Demografske značilnosti Društva upokojencev Ribnica.....	95

KAZALO TABEL IN GRAFOV

Tabela 5.1: Starost članov vzorca DUR po razredih.....	34
Tabela 5.2: Starost po razredih glede na spol člana v vzorcu DUR.....	35
Tabela 5.3: Velikost omrežja.....	36
Tabela 5.4: Število alterjev v prvem krogu.....	38
Tabela 5.5: Število alterjev v drugem krogu.....	39
Tabela 5.6: Število alterjev v tretjem krogu.....	40
Tabela 5.7: Povprečno število alterjev po posameznih krogih.....	41
Tabela 5.8: Na koliko ljudi se pri komuniciranju vi obrnete prvi.....	42
Tabela 5.9: Odstotek moških in žensk v omrežju.....	42
Tabela 5.10: Odnos z osebami v omrežju.....	43
Tabela 5.11: Povprečna starost oseb v omrežju.....	43
Tabela 5.12: Pogostost stikov z osebo v omrežju.....	44
Tabela 5.13: Oddaljenost z osebo v omrežju.....	44
Starost članov DUR po razredih.....	95
Starost po razredih glede na spol člana DUR.....	96

Graf 5.1: Okolje bivanja članov vzorca DUR..... 33

UVOD

V življenju se srečamo z obdobjem, ko svojega življenja ne moramo živeti več tako aktivno kot do sedaj. Srečamo se z obdobjem staranja, kjer se pojavijo različni dejavniki. Bodisi so to dejavniki, ki fiziološko slabšajo organizem človeka, psihološki dejavniki, ki se pojavljajo v čustvenih in zaznavnih procesih, ali pa socialni dejavniki, ki vplivajo na odnos do starostnika s strani bližnjih in drugih neformalnih opor (Wikipedija 2013).

Starejšim osebam so v življenju lahko v pomoč različne institucije, ki delujejo na področju starostnega varstva, ali pa osebe, ki so starejšim pripravljene nuditi socialno oporo. Nudijo jo lahko kot pomoč v materialnem smislu, nudenje pomoči ob pomembnih življenjskih odločitvah in ob nastopu manjših ali večjih emocionalnih kriz v življenju ali pa v obliki neformalnega druženja.

Kadar se osredotočamo na socialno oporo starejših oseb, lahko preučujemo tudi značilnosti lokalnega socialnega omrežja starejše osebe. Z merjenjem socialnega omrežja starejših oseb lahko dobimo poglobljen pogled na značilnosti, kot so na primer na koliko oseb se starejša oseba obrne po pomoč ali nasvet, kadar le-to potrebuje v svojem življenju, kako močna je vez med osebami, ki so njeno socialno omrežje, kako pogosti so stiki med člani njenega omrežja in lahko preučujemo demografsko sestavo socialnega omrežja.

Namen diplomske naloge je predstaviti socialno oporo in socialno omrežje med aktivnimi člani Društva upokojencev Ribnica. V okviru naloge želim z merjenjem socialne opore predstaviti, na koga se posamezni član društva obrne, kadar nastopijo določene družbene situacije. Socialna omrežja članov društva bom prikazala skozi merjenje egocentričnih omrežij, kjer sem izmerila velikost, strukturo in sestavo omrežja. Cilj naloge je prikazati socialno oporo in socialno omrežje med člani društva, ker bi jim bilo to v pomoč pri spodbujanju nadaljnjega dela in pridobivanju novih članov. Moj cilj je prikaz, da je kljub starosti še vedno pomembna aktivnost posameznega človeka v skupnosti, solidarnost in krepitev prijateljskih ter družinskih vezi.

Diplomska naloga je sestavljena iz dveh sklopov. Prvi sklop je teoretični del, ki je predstavljen prek obstoječe literature. Teoretični sklop sem razdelila na tri dele, kjer sem v prvem delu predstavila starejše ljudi, staranje, pogled na starejše ljudi in gerontološko dejavnost starejših. V drugem delu teoretičnega sklopa sem velik del diplomske naloge

posvetila osrednji temi, socialni opori. Opisala sem socialno oporo, njene modele, vrste in vire. Tretji del teoretičnega dela je posvečen prikazu socialnega omrežja, kjer sem opisala socialna omrežja starejših oseb in pristop merjenja v egocentričnih omrežjih. Empirični sklop diplomske naloge vsebuje opis metodologije, predstavitev tehnike merjenja socialne opore, to je kvalitativna metoda, predstavitev tehnike merjenja socialnega omrežja članov društva, to je kvantitativna metoda, in postopek poteka analize podatkov pridobljene s strani obeh metod. Rezultate kvalitativne tehnike prikažem s pomočjo tabel in grafov, rezultate kvantitativne tehnike pa s povzemanjem ključnih rezultatov prek analize intervjujev. Diplomsko nalogo sem zaključila s povzetjem ugotovitev.

1 STAREJŠI LJUDJE IN STARANJE

1.1 Starost

Mnogi gerontologi opisujejo starost kot obdobje ali kot proces, ki poteka z različnimi spremembami v strukturi vsakega organizma (Acceto 1968, 66). Ramovš (2003, 68) opisuje starost kot »obdobje, ko človek dozori do polne človeške uresničitve«. V tem obdobju starejša oseba skrbi za to, da svoj materialni razvoj prepušča mlajšim, zaključi svoje delovno obdobje, se upokoji in se posveča kakovosti svojega življenja. Šircelj (v Hlebec 2009, 16) demografsko človeka uvršča med starejše osebe v starosti od 60 let ali več, vendar se je zaradi podaljševanja življenjske in delovne dobe starost s časom dvignila na 65 let in več.

1.1.1 Vrste starosti

Ločimo tri vrste starosti:

- kronološka starost je pokazatelj starosti glede na letnico rojstva
- biološka (funkcionalna) starost je kazalec samostojne funkcionalnosti opravljanja temeljnih življenjskih opravil
- psihološka (doživljajska) starost je kazalec sprejemanja in doživljanja starosti glede na svoje osebno počutje (Hojnik Zupanc 1997, 3–4; Ramovš 2003, 68–69).

Resman (2005, 19) je starostno obdobje po Personu (1994) razdelila na več faz glede na pričakovano vitalnost v posameznih obdobjih:

- "mladi stari ljudje"- njihova starost meri od 65 let do 74 let
- "srednje stari ljudje"- njihova starost meri od 75 let do 84 let
- "stari stari ljudje"- njihova starost meri nad 85 let.

1.2 Pogled na starejše ljudi

Starejši ljudje so v očeh drugih ljudi, predvsem mlajših, predstavljeni drugače. Največje zadovoljstvo starejši osebi predstavlja dobro psihično in fizično počutje in biti koristen ter dejaven. Hojnik Zupanc opiše raziskavi Chopra (1996) ter Lawtona (1993), ki pravita, da so poleg življenjske rutine, zadovoljstvo pri delu, občutek osebne sreče, srečen zakon (zadovoljujoče dolgotrajno razmerje), urejeno življenje in redno delo najpomembnejši psihološki dejavniki, ki zavirajo staranje (Hojnik Zupanc 1997, 54).

Starejša oseba ne sme biti ločena od drugih oseb zaradi svoje starosti, zdravja ali bolezni. Prav tako morajo biti starejši osebi omogočene in zadovoljene osnovne življenjske potrebe, kot so ukvarjanje s kakršnim koli praktičnim delom, kolikor dopušča zdravstveno stanje, in vključenost v družbeno okolje v svojem kraju bivanja (Acceto 1968, 33–34). Z nastopom ostarelosti posameznika se ta sooči s svojim dosedanjim življenjem. Osebna zgodovina in aktivnost posameznika je tista oblika, po kateri se osebe med seboj razlikujemo (Resman 2005, 5).

1.2.1 Pozitivni in negativni pogledi na starejše ljudi

Starejši ljudje so pogosto ovrednoteni z negativno podobo in stereotipi in so poudarjeni kot družbeni problem. Kljub močnemu demografskemu dvigu starejših ljudi po svetu kot tudi v Sloveniji, ostajajo socialni pomeni starejše osebe skoraj nespremenjeni. Na stereotip starosti so še vedno vezani pomeni, kot so šibkost, nebogljenost, neproduktivnost, zmanjšana avtonomija in podobno. Proces staranja je odrinjen tako s strani družbe kot države, pomembnost je posvečena zgolj mladosti, vitalnosti in ekonomskemu statusu. Starejše ljudi lahko ločimo od drugih starostnih skupin, vendar ne smemo pri tem pozabiti upoštevati dveh pomembnih kriterijev, kot sta zrelost in modrost. Prav tako ne smemo pozabiti dejstva, da je kakovost življenja starejših oseb odvisna od materialnih in telesnih virov, dostopa do institucij in obstoja sorodstvenih podpornih mrež. Starejše osebe se v večji meri zavedajo svoje individualnosti in se pripravljajo na svojo starost. Prav tako so v veliki meri spremenjeni odnosi med generacijami, kar vpliva na drugačno vlogo sorodstvenih vezi. To so izhodišča, na katera moramo biti pozorni, da bi lahko drugače gledali na starejše ljudi, ki se vključujejo v skupino, katerim pripadajo (Hojnik Zupanc 1997, 50; Renner 1997, 41–42).

1.3 Izobrazba in spol kot pomembna dejavnika oblikovanja odnosa do starosti

Na odnos do starosti vplivata tudi izobrazba in spol. Izobrazba vpliva na posameznika delno tako, da si sam izoblikuje svojo osebnost. Hojnik Zupanc (1999) omenja ugotovitve Živkovičeve (1973), ki meni, da je povečana aktivnost (dejavnost) življenja v starosti ravno zaradi višje stopnje izobrazbe. Močno je vidna tudi razlika med spoloma. Ženske so bolj dejavne v družinskem okolju, vendar se bolj bojijo prihodnosti, osamljenosti in so manj zadovoljne z življenjem kakor moški. V tretjem življenjskem obdobju ženske prevzamejo bolj aktivne vzorce, npr. vključevanje v različne prostovoljne in interesne organizacije. Moški v tretjem življenjskem obdobju prevzamejo bolj pasivne aktivnosti, kot so jih imeli prej (Hojnik Zupanc 1999, 86–87).

1.4 Bivalno okolje starejših ljudi

Raziskave kažejo, da starejša oseba živi svoje življenje kakovostno, kadar ima dobre medsebojne odnose, pomoč in podporo ter se v svojem bivalnem okolju počuti varno. Tudi takrat, ko so ji omogočeni obiski lokalnih ustanov in storitev z ustreznim transportom, se vključuje v razne dejavnosti in ima hobije v prostem času. Tako vzdržuje socialno aktivnost in svoji vlogo v skupnosti, je dobrega zdravja, ima zadostno finančno stanje, da zadovolji svoje potrebe, uživa življenje in ohranja svojo neodvisnost ter nadzor nad življenjem (Lah 2007, 20).

1.5 Gerontološka dejavnost starejših ljudi

Starejši osebi so v pomoč gerontološki dispanzerji, kot so specialne službe v okviru tovrstnih institucij, ki jih vodijo usposobljeni kadri ali pa zunanja gerontološka dejavnost. To je dejavnost institucij, organizacij ali posameznikov, ki delujejo na področju starostnega varstva, bodisi so to zdravstveni domovi, centri za socialno delo, društva ali klubi. Zunanja gerontološka dejavnost se imenuje sosedska pomoč, vendar je težko ločljiva od službe hišne pomoči (angl. *Home-Help service*). Sosedska pomoč se lahko izkazuje prek družbenih organizacij v obliki prostovoljne pomoči, medtem ko so za hišno pomoč pomembni izšolani kadri. Sosedska pomoč je potrebna dejavnost za dolgotrajno ohranjanje starejše osebe v svojem bivalnem okolju. Pri zunanji gerontološki dejavnosti se pojavljajo tudi klubi za starejše osebe, pogosto v okvirih domov za starejše osebe ali kot samostojni posebni klubi, kjer se razvijajo različne aktivnosti (Acceto 1968, 38–42).

V svoji diplomski nalogi se osredotočam na zunanje gerontološke dejavnike, kjer preučujem starejše ljudi, ki so vključeni v društva, natančneje v društvo upokojencev. Društva upokojencev delujejo kot prostovoljne organizacije, ki so namenjene predvsem družabništvu in kjer imajo starejše osebe pogoste stike (Hojnik Zupanc 1997, 124).

1.5.1 Društvo upokojencev kot zunanja gerontološka dejavnost

Društvo upokojencev kot tudi sama Zveza društev upokojencev je zunanja gerontološka dejavnost, ki skrbi za kakovostno življenje starejših ljudi, medgeneracijsko sožitje in ohranjanje medsebojne solidarnosti. Hojnik Zupanc društvo upokojencev uvršča v samoiniciativno skupino civilne družbe. Samoiniciativna skupina civilne družbe deluje kot neformalna mreža in ima tudi vse njene značilnosti (solidarnost, pomoč, medsebojni odnosi, sprejemanje in dajanje pomoči ter ostalo). Posameznik, v mojem diplomskem delu starejša oseba, lahko pripada več skupinam hkrati. Član neke skupine (individualne mreže) se po svojih individualnih mrežnih odnosih lahko popolnoma razlikuje in tudi sam proces delovanja v poljubni mreži je lahko dolgoročno spremenljiv. Samoiniciativne skupine nastanejo zaradi "notranjih" interesov skupine civilne družbe (kot so društva upokojencev in podobne skupine) ali zaradi profesionalne ocene potreb neke ciljne skupine (skupine za samopomoč, univerza za tretje življenjsko obdobje, gerontološko društvo in podobno) (Hojnik Zupanc 1999, 137).

2 SOCIALNA OPORA

2.1 Raziskovanje socialne opore

Sami začetki raziskovanja socialne opore naj bi segali že v Durkheimovo študijo o samomoru, kjer je poudaril pomen socialnih odnosov (v Hlebec in Kogovšek 2003, 107). Pomembna vira za nadaljnjo raziskovanje socialne opore sta tudi v skupnostih (psihologiji skupnosti) in v raziskovanju razvoja otroka. Najpomembnejši začetniki, ki so vplivali na razvoj merjenja socialne opore, so bili Cassel, Caplan, Cobb in Thoits. Le-ti so v sedemdesetih letih 20. stoletja proučevali pozitivno povezanost z omrežjem socialnih odnosov na zdravje posameznika (Hlebec in Kogovšek 2004, 15).

Kasneje so se razvile nove opredelitve socialne opore, ki kažejo, da je socialna opora tudi kompleksen povezovalni in komunikacijski proces med ljudmi (Hlebec in Kogovšek 2006, 16).

2.1.1 Starejše opredelitve socialne opore

Cassel (v Hlebec in Kogovšek 2006, 15) meni, da ima socialna opora pomembno vlogo pri boleznih, povezanih s stresom. Povratno informacijo iz okolja, v katerem se posameznik nahaja in naj bi bila ključni element socialne opore, lahko posredujejo posamezniku zgolj njegove pomembne in najbližje osebe. Stresno okolje razrahlja pomembne odnose med osebami, s čimer se poruši sprejemanje povratnih informacij.

Caplan (v Hlebec in Kogovšek, 2006, 15) tudi meni, da socialna opora deluje kot dejavnik zaščite pred stresom. Oporo je razvrstil v tri skupine: emocionalna, materialna in informacijska opora. Poudaril je pomembnost odnosov med ljudmi, vendar trajnost in vzajemnost odnosa ni omejeval zgolj na najbližje (družinski člani in prijatelji), ampak je vključil tudi bolj oddaljene vezi, kot so skupine za pomoč, sosedski odnosi in ostali socialni akterji.

Tudi za Cobba (v Hlebec in Kogovšek 2006, 15) je socialna opora zaščita pred stresom in dejavnik dobrega počutja. Delovanje socialne opore je preučeval prek ključnega dejavnika, to je vzajemnost. Socialna opora po Cobbu je "informacija, ki posamezniku omogoča, da se zaveda, da je ljubljen, sprejet in spoštovan in da pripada sistemu komuniciranja in vzajemnih obveznosti".

Thoits (v Hlebec in Kogovšek 2006, 15–16) meni, da je socialna opora večrazsežnostni pojem, vendar se osredotoča predvsem na emocionalno oporo. Le-ta naj bi bila največji dejavnik zmanjševanja stresa in njegovih posledic za zdravje ter dobro počutje. Njeni največji značilnosti sta pripadnost nečemu in pozitivna ocena posameznika s strani drugih. Vsak posameznik je sam vpleten v omrežje, v katerem ima urejene ali neurejene odnose z drugimi, se vključuje v sistem pravic in dolžnosti do drugih in ima zagotovljen občutek pripadnosti ter sprejema določene socialne vloge. Socialne vloge v emocionalni opori so lahko pozitivne:

- kadar se lahko socialno poistovetimo, dajemo življenju smisel. S socialnimi vlogami si zagotavljamo občutek varnosti, lahko dobimo odgovore na temeljna življenjska vprašanja;
- kadar so socialne vloge vir samospoštovanja, kjer si lahko podamo neko samooceno;
- kadar dajejo občutek nadzora nad stvarmi, ko posameznik ustrezno deluje pri obvladovanju nalog, ki so povezane s socialnimi vlogami. Lahko so tudi negativne, kadar pride do pomanjkljivosti.

2.1.2 Novejše opredelitve socialne opore

Med novejše opredelitve socialne opore sodi opredelitev po Vauxu (v Hlebec in Kogovšek 2006, 16). Socialno oporo je opredelil kot kompleksni pojem, kjer le-ta predstavlja interakcijski in komunikacijski proces med ljudmi. Prvi element konstrukta socialne opore predstavlja ravno vir socialne opore. Drugi element konstrukta socialne opore so njene oblike, ki predstavljajo specifična dejanja oziroma vedenja, ki se kažejo kot pomoč posamezniku. Ni rečeno, da bo dajanje pomoči vedno v pomoč. To je odvisno od vrste kontekstualnih dejavnikov, kot na primer količina in oblika opore, časovnega obdobja, v katerem je pomoč ponujena, odnosa med prejemnikom in dajateljem pomoči. V primeru drugega elementa lahko izpostavimo problematiko, katero je poudaril Vaux, to je razlikovanje med dejansko (izvedeno) oporo in percipirano ali zaznano oporo. Tretji element konstrukta socialne opore je posameznikova subjektivna zaznava socialne opore, ki je kazalec prisotnosti, zadostnosti in kakovosti opore, kjer se kaže, kako dobro socialna opora deluje in izpolnjuje svoj namen.

2.2 Modeli socialne opore

Pri raziskovanju socialne opore so se uporabljali različni in pogosteje uporabljeni modeli. Prvi model socialne opore se nanaša na dva pristopa k raziskovanju socialne opore. Prvi pristop je model splošnih učinkov (angl. *main effects*), drugi pa model opore kot zaščite pred vplivi

stresnih situacij (angl. *buffering effects*). Oba pristopa se ukvarjata s socialno oporo v pomenu njenih neposrednih učinkov na zdravje in dobro počutje. Model splošnih učinkov se raziskuje s pozitivnimi učinki socialne opore ne glede na to, ali se stres pri posamezniku sploh pojavi, medtem ko drugi pristop socialno oporo predstavlja kot zaščito med posameznikom in stresom ali stresnimi dejavniki. Pri obeh pristopih se lahko pojavijo težave, saj lahko nek dejavnik pri posamezniku deluje kot stresor ali pa kot zaščita. Lahko da neko vedenje ne postane oporno, kot smo predvidevali ali pa nastane pri posamezniku potreba po drugačni vrsti opore in s tem opora zgreši svoj namen, kar lahko povzroči še dodaten stres. Takrat oba pristopa ne delujeta glede na svoj pomen (Hlebec in Kogovšek 2003, 107–109).

Drugi model socialne opore sta modela percipirane in model dobljene opore. Percipirana socialna opora je opredeljena kot izvedena opora (angl. *enacted* ali *administered support*), ki se osredotoča na konkretna dejanja, izvedena s strani drugih. Model dobljene opore (angl. *received support*) se osredotoča na prejemnika dobljene opore. Pri tem modelu je prejemnik opazil nudenje opore s strani drugih oseb, bodisi skozi dejanja bodisi skozi namen dajanja opore. Dobljeno oporo se po navadi meri za pretekla dejanja, dobljena od drugih, vendar je pogled na oporo popolnoma drugačen, če bi jo lahko merili takrat, ko bi bila na voljo. Hlebec in Kogovšek pravita, da je dobljena opora rezultat več dejavnikov. To so razpoložljivost, večšina posameznika v stresnih situacijah in pri zaznavanju resnosti težave, v kateri se je znašel prejemnik pomoči. Problem, ki nastane pri dobljeni opori, je ta, da ni samo odvisno od razpoložljivega vira opore, s katerim vplivamo na zdravje in dobro počutje, ampak tudi od prejemnikove potrebe po opori ljudi, ki naj bi oporo nudili. Izpostaviti je potrebno tudi problem, da se o dejanski opori ne poroča natančno, ker gre po navadi za pretekle dogodke, na katere ob poročanju pogosto pozabimo (Hlebec in Kogovšek 2003, 109–112).

Tretji model se imenuje model socialne integriranosti. Le-ta socialno oporo raziskuje skozi omrežja, ki nudijo socialno oporo drugim posameznikom. Tisti akterji, ki nudijo socialno oporo, lahko delujejo na širšem območju, to je soseška, lokalna skupnost, ali pa na intimnejšem področju. Tako na področju integriranosti v najširšem pomenu kot tudi na področju intimnosti so bile izvedene mnoge raziskave. Pristop integriranosti v najširšem pomenu je raziskovalcem pustil mnoga odprta vprašanja in tudi pomembne rezultate. Rezultati raziskovanj intimnih odnosov so pokazali, da so le-ti pomembni za dobro počutje in zdravje in

tudi obratno. Prav tako najbližji ljudje zadovoljujejo potrebe po različnih vrstah socialne opore. (Hlebec in Kogovšek 2003, 112–113).

Četrty model je model transakcijskega procesa, kjer socialna opora deluje kot kombinacija treh vrst dejavnikov. Ti dejavniki so kombinacija osebnih značilnosti, medsebojnih odnosov in situacij, ki spodbujajo dajanje socialne opore. Socialna opora deluje znotraj teh treh dejavnikov, ki pa je odvisna tudi od motivacije, pričakovanj, narave odnosa in konkretne situacije dajalca in prejemnika opore. Ta model je povzet po Sarason, Sarason in Pierce, medtem, ko Vaux opredeljuje četrty model kot proces med osebo in njegovim ali njenim socialnim omrežjem (Hlebec in Kogovšek 2003, 22).

2.3 Vrste socialne opore

Hlebec in Kogovšek opisujeta, da obstaja veliko opredelitev socialne opore. V dolgoletnih raziskovanjih se je oblikoval nek dogovor, kjer lahko socialno oporo razdelimo v štiri skupine glede na vrsto nudenja socialne opore:

1. instrumentalna ali materialna socialna opora: nanaša se na pomoč v materialnem smislu (pomoč pri hišnih opravilih, posojanje stvari in podobno),
2. informacijska socialna opora: nanaša se na informacije, ki jih posameznik (anketiranec) potrebuje, kadar nastopi večja življenjska sprememba (selitev, nova služba in podobno),
3. emocionalna opora: je pomoč, kadar nastopijo manjše ali večje krize v življenju (smrt bližnjega, ločitev, težave v družini ali službi in podobno),
4. druženje: socialna opora v obliki neformalnega občasnega druženja (obiski, izleti...)

(Hlebec in Kogovšek 2006, 16–17).

2.3.1 Instrumentalna ali materialna socialna opora

Instrumentalna ali materialna opora, kakor jo v svojem članku opisujeta Zemljič in Hlebec, se nanaša na izmenjavo materialnih uslug, manjših storitev, denarja, izpolnitev manjših obveznosti, to so lahko finančne, delovne ali gospodinjske. Instrumentalno ali materialno oporo zagotavljajo osebe, ki ne predstavljajo stabilni del osebnega omrežja posameznika, pogosto so to specializirane osebe in jih je moč zamenjati (Zemljič in Hlebec 2001, 203).

Največji del instrumentalne in informacijske pomoči nudijo tisti člani omrežja, ki so bolj oddaljeni. To so lahko znanci, sosedje in podobno (Mandič in Hlebec 2005, 274).

2.3.2 Informacijska socialna opora

Thoits in Hlebec (v Zemljič in Hlebec 2001, 203) opisujeta informacijsko oporo kot pomembno pri reševanju problemov, še posebej za izmenjavo informacij, kadar se je potrebno nekaj odločiti. Prav tako je informacijska opora pomemben dejavnik pri zmanjševanju stresa, ki ga pri posamezniku lahko povzročijo dejavniki, kot so brezposelnost, medosebni konflikti in podobno. Osebe, ki zagotavljajo informacijsko oporo, so v tesni povezavi s tistim, ki potrebuje oporo.

2.3.3 Emocionalna socialna opora

Emocionalna opora v socialnih omrežjih je po besedah Šadl in Hlebec "usmerjena v zadovoljevanje emocionalnih potreb individua, zlasti v stresnih in kriznih življenjskih situacijah, za izboljšanje psihološkega počutja in ohranjanje odnosne harmonije" (Hlebec in Šadl 2009, 237). Emocionalna opora je pomembna za kakovostno življenje posameznika kot tudi za kakovostni odnos z drugimi ljudmi, ker na nek način sama ustvarja intimnost (Hlebec in Šadl 2009, 238). Diener in drugi (v Šadl 2005, 223) menijo, da z emocionalno oporo preprečimo osamljenost, spodbujamo učinek dobrega počutja. Emocionalno oporo (Šadl 2005, 225–226) povezuje tudi s konceptom urejanja emocij in emocionalnega dela. To pomeni, da si z emocionalno oporo lahko izkazujemo sočutje, pozornost, skrbimo za drugega, lahko s pogovorom ali na drugačen način, skratka dajemo drugemu pozitivna in emocionalna izkustva ter urejamo negativna čustva. Z emocionalno oporo si tudi urejamo prijetnejši način za emocionalno bivanje, ker z njo vplivamo zasebno kot tudi zunanji družbeni svet.

2.3.4 Druženje

Druženje po Cohenu in Willsu (v Zemljič in Hlebec 2001, 203) predstavlja preživljanje aktivnosti v prostem času z drugimi osebami. Druženje posamezniku daje občutek pripadnosti, lahko se poistoveti z drugimi in izpolnjuje vse potrebe po socialnih stikih. Druženje kot tudi preživljanje prostega odbija negativne posledice stresa na zdravje pri posameznikih. Sarason in Sarason (v Černigoj Sadar 1998, 92) poudarjata, da so osebe, na katere se lahko posameznik zanese, ravno tiste, s katerimi najpogosteje preživlja prosti čas.

2.4 Viri socialne opore

Med generacijami se pojavlja vzajemna pomoč, ki je odvisna od življenjskih okoliščin. Kakovost pomoči med generacijami je odvisna od prostorske omejitve, vrste pomoči, življenjskega stila, ki se oblikuje v času življenja, medgeneracijskega odnosa in spola (Hojnik Zupanc 1994, 53).

2.4.1 Družina kot vir socialne opore

Družina je pomemben vir socialnih storitev ne glede na vrsto ali velikost. Marin tako povzema po Milardu (1988) družino kot sistem, naravnano k civilni družbi (Marin 1994, 37). Družina predstavlja najtrdnjšo vez v človekovem osebnem prostoru in nastopa kot prvi pomočnik pri emocionalni opori in v kritičnih situacijah, vendar je vprašljivo, do katere meje ostane najpomembnejši dejavnik z nastopom starosti (Hojnik Zupanc 1994, 53–58). Omeniti je potrebno Acceta in sodelavce (1987), ki ugotavljajo, da so "najbolj zdravi integracijski odnosi takrat, kadar generacije živijo ločeno, vendar dovolj blizu skupaj, da so stiki možni vsaj enkrat ali večkrat na teden" (Acceto in drugi v Hojnik Zupanc 1999, 142).

Pomembna je raziskava Dremelj (2003, 159–162), ki poudarja družino (starši, bratje, sestre) kot pomemben vir socialne opore v Sloveniji. Pri finančni opori se velik delež članov omrežja obrne na starše, večji del predstavljajo tudi bratje in/ali sestre. Avtorica je ugotovila, da v primeru emocionalne opore člani poleg partnerjev in prijateljev še vedno poiščejo člane svoje ožje družine, prav tako se v primeru bolezni obrnejo na svoje bližnje (partner, otroci, starši). Ugotovitve avtorice predstavljajo, da glavni vir socialne opore starejšim osebam v Sloveniji predstavljajo njihovi otroci. V veliki meri se starejši na svoje otoke in sorodnike obrnejo v primeru materialne in emocionalne opore ter v primeru bolezni.

2.4.2 Prijatelji kot vir socialne opore

Neformalne socialne mreže, kot so prijatelji sorodniki in sosedje, imajo manj odgovornosti do družine, vendar nastopajo kot pomembni viri na področju posredništva izmenjave socialnih storitev v ekonomskih, socialnih ali psiholoških zadevah, družbenih interakcij in kot akterji za navezovanje koristnih stikov (Marin 1994, 37).

Prijatelji kot vir socialne opore v Sloveniji po ugotovitvah Dremeljeve predstavljajo pomemben vir v primeru manjše in večje materialne pomoči, velik del predstavljajo tudi v primeru emocionalne opore. Dremelj povzema ugotovitve Norrisa in Tindalea (v Dremelj

2003, 159–163), ki ugotavljata, da se starejše osebe največkrat zanašajo na pomoč svojih prijateljev pri vsakdanjih življenjskih skrbeh, pri materialni ali instrumentalni opori in pri emocionalni opori. Starejše osebe imajo zaradi več prostega časa večja soseska omrežja in pogostejše stike z njimi.

2.4.3 Sosedje kot vir socialne opore

Sosedje predstavljajo pomemben vir socialne opore in imajo lahko pomembno vlogo pri oskrbi starejših znotraj neke skupnosti. Pomembni so za tiste ljudi, še posebej starejše, ki so še vedno samostojni, ne živijo v institucionalnem varstvu ali v družinskem krogu (Filipović Hrast 2009, 171). Dremelj (2003, 159–163) opisuje, da sosedje še posebej osebam starejšim od 65 let predstavljajo pomemben vir materialne opore, kar ugotavlja tudi Granovetter (v Dremelj 2003, 159–163), ki meni, da materialno in informacijsko oporo nudijo bolj emocionalno oddaljene vezi, kot so sosedje. Filipović, Kogovšek in Hlebec povzemajo po mnogih drugih raziskavah (Moser in drugi 2002) vidno razliko med urbanim in mestnim okoljem pri soseski vezi. Starostniki, ki živijo v urbanem naselju, kažejo močnejšo vez s sosedi kakor starostniki v mestnem okolju (Filipović in drugi 2005, 207–218).

V diplomski nalogi sem se osredotočila na proučevanje socialnih omrežij med člani Društva upokojencev Ribnica (v nadaljevanju DUR). S socialnimi omrežji lahko proučujemo odnose med proučevanimi osebami v danem okolju, ki se med seboj poznajo. Zato je proučevanje odnosov in relacij v okolju starejših oseb z drugimi osebami smiselno.

3 SOCIALNA OMREŽJA

V daljšem časovnem obdobju je vidno podaljševanje življenjske dobe ljudi, zato je tudi preučevanje socialnih omrežij starejših ljudi smiselno (Hlebec 2003, 171).

"Socialno omrežje vključuje relativno stabilne vezi, ki jih posameznik vzdržuje s svojim socialnim okoljem", meni Iglíčeva. Meni tudi, da posameznikove vezi z ostalimi omogočajo dostop do mnogih virov, kot na primer pomoč, katere lahko povezuje v organizacije (delovno okolje ali prostovoljne organizacije) ali pa vključenost v svoje intimno okolje. Vezi so lahko vidne (realizirane) ali prikrite (latentne). Skupek obeh vrst vezi se povezuje v posameznikovo ego-centrično omrežje (Iglič 2001, 170).

Socialno omrežje po svoji naravi omogoča posamezniku, da izmenjuje dobrine, storitve in informacije z člani v omrežju, obdeluje in rešuje spremenljive probleme, združuje, odloča in gradi na tvorjenju skupnih vrednot, ne pa formalnih pravil (Gildchrist v Mandič in Hlebec 2005, 264).

Pri merjenju socialne opore starejših ljudi opazujemo starejšega človeka kot posameznika z vsemi njegovimi značilnostmi in z značilnostmi njegovega lokalnega socialnega omrežja. Spremenljivke, ki jih pri tem opazujemo, so velikost osebne omrežja (na koliko oseb se lahko starostnik obrne po pomoč), struktura lokalnega omrežja (moč in način povezanosti članov lokalnega omrežja) in prevladujoča sestava omrežja (kakovost omrežja, demografski položaj oseb v omrežju, pogostost stikov). Omrežja socialne opore so trajna in stabilna, spreminjajo se le ob večjih življenjskih prehodih, kot so na primer poroka, upokojitev, bolezen, izguba partnerja (Hlebec in drugi 2009, 153–154).

3.1 Enote v socialnih omrežjih

Pri raziskovanju socialnih omrežij merimo enote omrežja, ki nastopajo lahko kot osebe, objekti, dogodki. V raziskovanju jih pogosto imenujemo udeleženci ali člani omrežja. Hlebec in Kogovšek opisujeta ločevanje enot po Knoku in Kuklinskem (1982) glede na velikost, stopnjo formalne organiziranosti in še po drugih značilnostih. Velikost enote socialnega omrežja lahko predstavlja posameznik, skupina, sloj, razred, skupnost in nacionalna država, stopnjo formalne organiziranosti pa predstavljajo formalne ali neformalne skupine. Glede na, kako velike so enote, razlikujemo med osebnimi relacijami in med relacijami, ki so med kolektivnimi enotami. V klasičnih družboslovnih raziskovanjih moramo upoštevati lastnosti

enot oziroma spremenljivke, kot so spol, starost, izobrazba, dohodek, stališča in podobno (Hlebec in Kogovšek 2006, 10).

3.2 Relacije v socialnih omrežjih

Socialno omrežje je določeno s končnimi množicami enot z medsebojnimi povezavami, ki so razvrščene po nekem kriteriju. Enote v socialnem omrežju lahko opišemo z eno ali več relacijami. Glede na velikost enot v socialnem omrežju razlikujemo med osebnimi relacijami in med relacijami, ki so med kolektivnimi enotami. V raziskovanju socialnih omrežij obstaja več tipologij relacij:

- relacije izmenjave, komunikacijske relacije, mejno penetracijske relacije, instrumentalne, čustvene in sorodstvene relacije ter relacije moči,
- efektivne in čustvene relacije,
- čustvene relacije in relacije izmenjave,
- relacije izmenjave, čustvene relacije in normativne ali funkcionalne relacije (Hlebec in Kogovšek 2006, 9–10).

3.3 Socialna omrežja glede na starost

Omrežja socialne opore se glede na starost spreminjajo. V času mlajših let (do starosti 36 let) so za člane socialnega omrežja značilna velika omrežja, pogosti stiki s starši, še posebej so vidni v času visokega izobraževanja (19 do 24 let). Med mladimi odraslimi (od 25 do 30 let) je prisotna starostna homofilija v odnosih s tesnimi prijatelji, v omrežje stopijo tudi zakonci. V starosti med 31. in 36. letom v omrežju upadajo vezi s starši, v srednjih letih (starost od 37 do 46 let) količina dnevnik stikov še posebej upade. Posameznik pripisuje velik pomen svojemu otroku ali otrokom, ki začnejo nadomeščati starše, brate in/ali sestre, prav tako imajo v svojem življenju močno prisotne sodelavce. Strukturo sprememb pri starejših odraslih lahko primerjamo s tisto v srednjih letih, vendar se pojavi prehod manjšega razlikovanja med tesnimi in šibkimi vezmi. V obdobju med 53. in 60. letom (stari odrasli) iz socialnega omrežja izginjajo starši in upada omrežje sodelavcev, v času upokojevanja (61 do 66 let) pa sodelavci izginjajo in se zopet v večji meri pojavijo vezi s sorodniki in vezi zunaj družine. V starosti nad 66 let so značilna majhna socialna omrežja, prijatelji zunaj družine upadejo in pojavi se visok delež sorodnikov znotraj omrežja (Burt v Kogovšek in drugi 2003, 188).

3.4 Socialna omrežja starejših oseb

Filipović, Kogovšek in Hlebec (2005) opisujejo mnoga raziskovanja, osredotočena na analize socialnih omrežij starejših oseb in ugotavljajo, ali obstajajo različni tipi omrežij, po katerih bi se starejše osebe lahko razlikovale. Avtorice, kot tudi Hlebec (2003), omenjajo študijo Wengerjeve (1994), ki je v svoji kvalitativni longitudinalni raziskavi od leta 1987 do leta 1994 v severnem Walesu odkrila pet različnih tipov socialnih omrežij starejših oseb. Teh pet tipov se razlikuje glede na oddaljenost sorodnikov, sodelovanje z družino, prijatelji in sosedi ter vključenost v širšo in ožjo družbo. Ti tipi so: družinsko omrežje, omrežje integrirano v lokalno okolje, samozadostno oporno omrežje, oporno omrežje širšega bivalnega okolja in zaprto zasebno oporno omrežje. Da lahko socialno omrežje obdrži in vzdržuje svojo obliko, vplivajo trije dejavniki. Prvi dejavnik je neodvisen od posameznika, to so značilnosti pridobljene v družini, kot so rodnost predhodnih generacij, rojstva v družini (kjer ima prvorojenec prednost pred kasneje rojenimi) in poroka, ki razširi krog sorodnikov (s tem se lahko pričakuje posameznikova socialna opora). Drugi dejavnik je selitev, pri kateri posameznik sam odloča o svoji selitvi, ne more pa vplivati na selitev sorodnikov in otrok. Tretji dejavnik sta osebnost in temperament posameznika. Hlebec (2003) omenja tudi tipično omrežje starejše osebe, ki v povprečju šteje od 5 do 7 članov, povečini člane družine, sorodnike, nekatere prijatelje in sosede. Hlebec (2003) opisuje tipe omrežij socialne opore. V prvem sorodstvenem ali družinskem tipu socialnega omrežja starostnika opisuje značilnosti, kot so: skupno bivanje z otrokom (najpogosteje je to hči), čigar družina skrbi za starejšo osebo. Omrežje tega tipa je majhno (do štirje člani), pogosto so posamezniki ovdovali starejši. Prav tako imajo pri zadovoljevanju socialne opore samo nekaj prijateljev in sosedov. Drugi tip je omrežje, integrirano v bivalno okolje, kjer je tudi pogosta tesna povezanost z družino, prijatelji in sosedi. Omrežje šteje do 8 članov, starost vključenih oseb v to omrežje je manjša (od 65 do 74 let). Bivanje posameznika temelji na dolgotrajnem sodelovanju v isti skupnosti in aktivnem vključevanju v njo. V samozadostnem opornem omrežju je opazna povezanost z enim sorodnikom, ki pogosto ni otrok in je lahko tudi bolj oddaljen od starejšega. Osebe v tem omrežju so pogosto samske osebe brez otrok, pogosto se zanesejo na sosede, vendar imajo kljub temu precej izolirano življenje, zato je njihovo omrežje manjše (sestavljeno do štiri člane). Pri četrtem tipu omrežja, opornem omrežju širšega bivalnega okolja, Hlebec (2003) opisuje tip omrežja, ki se pogosto oblikuje ob selitvi ali upokojitvi starejše osebe. Pri tem je pogosto izpostavljena povezanost s sorodniki (otroci), ki so oddaljeni od kraja bivanja

starejšega, bližnjimi prijatelji in sosedi. Starejše osebe imajo velika omrežja, ki štejejo v povprečju od osem do deset članov. Zadnji tip omrežja, ki se imenuje zaprto zasebno oporno omrežje, razvijejo starejše osebe, ki so v paru z drugim starejšim, ali pa odvisne stare osebe, ki živijo izolirano od družbe. Sorodniki so oddaljeni, stiki s sosedi in prijatelji, ki živijo v bližini, so majhni ali jih ni, prav tako omrežje šteje v povprečju največ štiri člane. Filipovič, Kogovšek in Hlebec (2005, 206–208; glej tudi Hlebec 2003, 171–172) po proučevanjih Wengerjeve povzemajo, da so starejše osebe v zaprtem zasebnem opornem omrežju po navadi poročene, brez otrok in v veliki verjetnosti ne živijo s katerim od drugih sorodnikov. Starejše osebe v tem omrežju so tudi izolirane s strani sosedov, v veliko primerih so odvisne zgolj od partnerja, pojavlja se zgolj formalna pomoč, tako "bivanje" pa v večini privede do izolacije in osamljenosti.

Za Slovenijo veljajo drugačne kvalifikacije socialnih omrežij starejših oseb. Ena skupina starejših oseb, to je omrežje širšega bivalnega okolja, ima podobno omrežje, kot se je pokazalo v raziskavi Wengerjeve (2004). Drugo omrežje je omrežje integrirano v lokalno okolje, ostale skupine pa se nagibajo k družinskem omrežju. Družinska omrežja predstavljajo velik odstotek omrežij starejših oseb V Sloveniji, to je 65 % vsega vzorca raziskovanja, omrežje integrirano v lokalno okolje predstavlja najmanjši del vzorca raziskovanja (15%) (Hlebec v Filipovič in drugi 2005, 206).

3.5 Egocentrična omrežja

V raziskovanju socialnih omrežij se srečamo z merjenjem tako popolnih omrežij kot tudi egocentričnih omrežij. V svoji diplomski nalogi se osredotočam na raziskovanje socialne opore v egocentričnem omrežju. Sestavljeno je iz nekega začetnega seznama enot, ki se imenujejo egi (angl. *ego*). Pri egocentričnem omrežju se analizira omrežje ega (po-navadi analiziramo določen slučajen vzorec egov) oziroma posamezno enoto ega in njene povezave z drugimi enotami, ki jih imenujemo alterji (angl. *alters*). Alterji predstavljajo člane egocentričnega omrežja. V egocentričnih omrežjih merimo različne spremenljivke oziroma določene značilnosti, ki opisujejo povezave egov z alterji in značilnosti alterjev. Le-te so po navadi njihove demografske spremenljivke, kot so spol, starost in izobrazba. Pri egocentričnih omrežjih lahko opazujemo tudi značilnosti odnosa med alterjem in egom. To pomeni, da lahko opisujemo, način in kako dolgo sta si že blizu, pomembnost vsakega alterja za ega in podobno (Hlebec in Kogovšek 2006, 12–13).

3.5.1 Pristop merjenja egocentričnih omrežij

Različni pristopi proučujejo socialne vezi akterjev socialnega omrežja, v katerega so vključeni. Iglíč omenja Burta in Minorja (Burt in Minor v Iglíč, 1988), ki omenjata tri generacije generatorjev imen kot pristopov k proučevanju egocentričnih omrežij. Prva generacija je proučevala, ali v omrežju obstajajo kakšne definirane vezi, druga generacija se nanaša na sestavo socialne mreže, namen tretje pa je izpostavljena instrumentalna vez. Iglíč (1988) omenja, da s proučevanjem egocentričnih omrežij proučujemo le tisto vez, ki povezuje fokalnega akterja z vsemi akterji v njegovem življenju. Z generatorjem imen se določi, kateri del vezi bo vključen v proučevano socialno omrežje. Iglíč (1988) omenja tudi vez med akterjem in fokalnim akterjem (egom in alterjem) po obliki in vsebini. Oblika vezi se meri z intenzivnostjo vezi kot težnja po njenem ponavljanju, vsebina vezi je razlog ponavljanja.

4 METODOLOGIJA

4.1 Opis metodologije

Pri raziskovanju socioloških pojavov ali za analiziranje podatkov je potrebno oblikovati ustrezno metodo zato, da lahko teorije testiramo, sprejemamo ali zavračamo. V sociologiji lahko prepoznamo dve tradiciji raziskovanja, ki sta se razvili: prva je tista, ki proučuje pojave z uporabo statističnih metod (kvantitativna metoda) in druga je tista, ki proučuje z uporabo bolj humanističnih in kvalitativnih metod (Haralambos in Holborn 1999, 816).

Pristop merjenja socialne opore med člani Društva upokojencev Ribnica je v moji nalogi temeljil na obeh tehnikah, tako na kvalitativnem kot kvantitativnem pristopu. Pri merjenju socialnega omrežja članov Društva upokojencev Ribnica sem uporabila kvantitativni pristop, ker menim, da je pomembno predstaviti številčno strukturo omrežja aktivnih članov DUR. Medtem ko sem pri merjenju socialne opore uporabila kvalitativno metodo.

4.2 Predstavitev tehnike merjenja socialnih omrežij

Za analizo velikosti socialnih omrežij članov DU Ribnica v moji nalogi sem uporabila prilagojen vprašalnik o egocentričnih socialnih omrežjih, ki ga je razvila Toni Antonucci (v Kogovšek in Hlebec 2006). Vprašalnik o socialnih omrežjih je sestavljen iz generatorja imen osebnega omrežja. Le-ta je sestavljen iz treh koncentričnih krogov (gre torej za sestavljeni generator imen), ki predstavljajo posameznikovo (egovo; član DUR) osebno omrežje, sam pa se nahaja na sredini tega kroga. S premikanjem iz notranjega kroga proti zunanjemu se zmanjšuje pomembnost članov omrežja (alterjev), kjer je razvidna tudi čustvena bližina posameznega člana (Kogovšek in Hlebec 2006, 52).

Antonucci (1980) je za ta generator imen za značilnosti osebnega omrežja menila, da prvi krog oziroma intimno ali emocionalno omrežje predstavljajo zelo tesne in stabilne vezi. Pri odraslem posamezniku (egu) se znotraj tega omrežja člani zelo redko zamenjujejo in imajo lahko več vlog hkrati. Osebe, ki nudijo različne vrste opore, so po navadi partner, najbližja družina in tesni prijatelji. V drugem krogu ali v omrežju socialne opore se ljudje hitreje zamenjajo (na primer ob selitvi ali zamenjavi službe) in imajo eno ali več vlog, lahko so specializirani za eno vrsto opore. Ljudje drugega kroga so po navadi razširjena družina, prijatelji na delovnem mestu, sosedi in podobno. Tretje omrežje ali informacijsko omrežje predstavlja tretji krog. Znotraj tega kroga so člani informacijskega omrežja po navadi

oddaljena družina, profesionalci (zdravniki, odvetniki in podobno), sodelavci, sosedje, ki se hitreje zamenjujejo (Antonucci 1980 v Hlebec in drugi 2009, 156–157).

Antonucci (v Hlebec in drugi 2009, 157), ki je ta generator imen razvila posebej za starejše ljudi, je anketiranje zastavila tako, da na postavljeno vprašanje za vsak krog anketiranec vpiše ime in prvo črko priimka. V izpolnjenem diagramu si lahko vsak anketiranec predstavlja svoje omrežje in je metoda do anketiranca zelo nepristranska. S popisom članov omrežja se lahko izmeri socialna opora.

Kogovšek in Hlebec (2006, 52) ugotavljata, da je taka metoda enostavna za uporabo, učinkovita in razumljiva za anketirance. Prav tako omogoča lažje izbiranje tistih ljudi, s katerimi posameznik izmenjuje socialno oporo).

Generator imen za člane Društvo upokojencev Ribnica se torej glasi:

1. Začeli bomo z ljudmi, ki so vam najbližji, ali je med njimi kakšna oseba ali osebe, brez katerih si težko predstavljate vaše življenje?
2. Ali obstajajo ljudje, s katerimi si niste tako blizu, ampak so še vedno zelo pomembni za vas?
3. Ali obstajajo ljudje, ki jih še niste omenili, pa so vam dovolj blizu in so za vas pomembni, tako da bi jih morali vpisati v vaše osebno omrežje? (Kogovšek in Hlebec 2006, 52)

4.3 Predstavitev tehnike merjenja socialne opore

Pri merjenju socialne opore med člani Društva upokojencev Ribnica sem uporabila kvalitativno metodo merjenja, to je polstrukturirani intervju. Uporabila sem podobna vprašanja o socialni opori med ljudmi, kakor so bila uporabljena v raziskavi Omrežja socialne opore Ljubljančanov v letu 2000. Pri sestavljanju poglobljenega polstrukturiranega intervjuja sem uporabila bolj konkretna podvprašanja, s katerimi sem vprašane spraševala o vezeh z njihovimi pomembnimi drugimi in o vezeh, ki jih imajo z člani znotraj društva. V polstrukturiranem intervjuju sem za merjenje socialne opore med člani uporabila naslednja vprašanja in podvprašanja:

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?
  - a) Jih lahko prepoznate v vašem osebnem omrežju?
  - b) Ali so to tudi osebe zunaj omrežja?
  - c) Ali zaupate tistemu, od kogar si kaj sposodite oziroma kadar vas kdo prosi, da mu posodite stvar? Kako se počutite takrat? Lahko podrobneje opišete?
  - d) Ali si v društvu sposojate kakšne stvari med seboj?

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?
  - a) Kako sprejemate nasvete od ljudi v omrežju (ali premislite ali pa zaupate tem ljudem)?
  - b) Ali se najdete v situaciji, ko za nasvet vprašate člane Društva upokojencev Ribnica?
  - c) Ali se obrnete na njih z občutkom nelagodja ali sproščeno?
  - d) Kako se spopadate s takšno spremembo v vašem življenju?

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?
  - a) Jih lahko prepoznate v vašem osebnem omrežju?
  - b) Ali menite, da se pogovorite z veliko ljudmi ali s premalo?
  - c) Vas odgovori zadovoljijo ali poiščete pomoč tudi izven omrežja?
  - d) Kako pa je v med člani v društvu? Imate koga, s katerim se lahko pogovorite?
  - e) Kako se počutite takrat, kadar se pogovarjate med člani v društvu, sproščeno ali vseeno s kančkom nezaupanja?

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer: se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje, s katerimi se običajno družite?
  - a) Jih lahko prepoznate v vašem osebnem omrežju?

b) Ali mi lahko opišete, kakšna je vaša družba, kako se v njej počutite in kako se družite?

c) Ali se družite z osebami, ki so ravno tako člani Društva upokojencev Ribnica?

d) Se počutite dobro v njihovi družbi?

e) Ali pogrešate to, da bi se dobivali pogosteje?

Vprašanja sem povzela po Kogovšek in Hlebec (2006, 59).

4.4 Opis vzorca in zbiranja podatkov

V vzorec proučevanja naloge, socialne opore v egocentričnem omrežju med člani DUR, so bili zajeti aktivni člani društva v letu 2010 in 2011. Aktivni člani so tisti, ki sodelujejo v društvu, se redno udeležujejo občnih zborov in drugih sestankov, ki so pomembni za delovanje društva, prispevajo k samem delovanju društva tako, da organizirajo ali se udeležujejo v aktivnostih v društvu in med društvi. Na aktivne člane društva sem se omejila tudi zato, da ne bi dobila pristranske slike značilnosti socialne opore. Z izvajanjem polstrukturiranega intervjuja sem lahko nadomestila neaktivne anketirane člane omrežja in hitreje izmerila omrežje socialne opore.

Vzorec aktivnih članov ter njihove kontakte sem pridobila na samem sedežu DUR v času uradnih ur. Iz seznama članov DUR sem izključila najprej osebe, ko so v letu 2011 samo plačale članarino, vendar se niso udeležile nobenega izleta ali dogodka, ki ga je organiziralo DUR. Iz seznama sem izključila člane DUR, ki živijo v drugem kraju in je od DUR oddaljen več kakor 20 km (živijo v drugi občini), živijo v domu starejših občanov, so zelo šibkega zdravja, gibalno nesposobni ali pa jim bolezen ne omogoča, da bi lahko komunicirali. Tako sem od 574 članov DUR, ki so bili leta 2011 včlanjeni v DUR, dobila vzorec 50 aktivnih članov. Le-te sem kasneje telefonsko kontaktirala in jih povabila k sodelovanju pri odgovarjanju na vprašalnik. Na zastavljeni vprašalnik jih je bilo pripravljeno odgovarjati 29 članov in članic DUR starih od 60 do 86 let. Srečanje z vsakim članom osebno in odgovarjanje na polstrukturiran intervju je potekalo v času od 21. 5. 2011 do 24. 5. 2011. Čas trajanja polstrukturiranega intervjuja je trajal približno od 30 do 40 minut. Na začetku srečanja sem se vsakemu članu predstavila in predstavila namen vprašalnika za mojo diplomsko nalogo. Vsak član je bil seznanjen, da na vprašalnik odgovarja anonimno, sama sem pred njimi vprašalnik tudi zakodirala s številko vprašalnika in ne z imenom. Prav tako sem vsakega člana posebej vprašala, če lahko pogovor snemam, kar so mi vsi člani dovolili.

To mi je kasneje pomagalo pri prepisovanju drugega dela polstrukturiranega vprašalnika, o socialni opori egocentričnega omrežja. Na vprašalnik so člani odgovarjali sami, vendar sem jim bila v pomoč kadar so potrebovali dodatno pojasnilo ali ponovitev vprašanja. Vseh 29 članov je odgovorilo vprašalnik (58% stopnja odgovora).

Vprašalnik o socialni opori članov Društva upokojencev Ribnica je bil sestavljen iz dveh sklopov vprašanj. V pomoč za lažjo predstavo in razumevanje socialnih omrežij sem na začetku priložila vsakemu vprašanemu tudi diagram osebnega omrežja ter jim predstavila potek odgovarjanja na zastavljena vprašanja. Prvi del vprašalnika je vseboval vprašanja o socialnih omrežjih, ki smo jih skupaj z vprašanim izpolnili in vrisali v diagram osebnega omrežja. Drugi del vprašalnika se je nanašal na socialno oporo med ljudmi v omrežju. Prvi del vprašalnika je vseboval 10 zaprtih vprašanj o socialnem omrežju vprašanega aktivnega člana DUR. Na samem začetku sva skupaj z vprašanim s tremi vprašanji generatorji imen izpolnila diagram, poimenovan osebno omrežje, kjer smo vse osebe v osebnem omrežju zapisala z imenom osebe in prvo črko priimka, če je oseba v to privolila. V nasprotnem primeru sem osebe označila z zaporednimi številkami v smeri urinega kazalca. Osebe v osebnem omrežju vprašanega člana sva skupaj z vprašanim članom zapisala v vprašanje o številu oseb v prvem, drugem in tretjem krogu. Nato sem vprašanega člana vprašala, na koliko oseb v omrežju se pri komuniciranju obrne prvi, določila za vsakega člana v osebnem omrežju spol, odnos z osebami (mož/žena/partner, starš, otrok, brat/sestra, drug sorodnik, prijatelj, sosed, vnuk, član DUR, zunanji sodelavec), starost osebe v omrežju, pogostost stikov z osebo in oddaljenost od kraja bivanja z osebo v omrežju. Drugi del vprašalnika o socialni opori članov Društva upokojencev Ribnica se nanaša na štiri vrste socialne opore, ki so bile predstavljene vprašanim. Instrumentalna (tudi materialna) opora, kjer sem spraševala o pomoči v materialnem smislu, informacijska opora, kjer sem spraševala o informacijah, ki jih vprašani potrebuje ob kakšni večji spremembi (selitev ...), emocionalna opora, kjer sem spraševala o pomoči ob večjih ali manjših življenjskih kriznih situacijah (smrt bližnjega ...) in o druženju, kjer sem spraševala o neformalnem druženju. Vprašanja so bila del polstrukturiranega intervjuja, kjer sem s podvprašanji vprašanega spodbudila k odgovarjanju, če je bilo potrebno.

5 ANALIZA PODATKOV

V diplomski nalogi sem svoje proučevanje socialne opore starejših oseb opazovala prek vzorca, ki je temeljil na sestavi petdesetih aktivnih članov Društva upokojencev Ribnica. V nadaljevanju kratko opisujem Društvo upokojencev Ribnica in podala kratke demografske podatke o preučevanem vzorcu.

Društvo upokojencev Ribnica (v nadaljevanju DUR) je prostovoljno, nestransko, humanitarno in interesno združenje starejših oseb. Ti so po večini starostni, invalidski, družinski in kmečkih upokojenci, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov (opredeljeni s pravili in v skladu z Zakonom o društvih). DUR je bilo ustanovljeno leta 1952, s sedežem društva Knafljev trg 4, Ribnica, ki združuje Krajevno skupnost Ribnica in Krajevno skupnost Dolenja vas.

Član DUR lahko postane vsaka starejša oseba, ki je upokojenec, ki letno plačuje članstvo društvu, ne glede na to, iz katerega naslova prejme pokojnino. Član lahko postane tudi upokojenec, ki je bil član društva upokojencev v drugem kraju, ustanovi ali gospodarski družbi. Član je lahko tudi državljan s stalnim bivališčem v Sloveniji.

Za uresničevanje svojih interesov je Društvo upokojencev Ribnica včlanjeno v Zvezo društev upokojencev Slovenije. Zveza društev upokojencev Slovenije (v nadaljevanju ZDUS) je organizirana iz društev upokojencev, ki se povezujejo v pokrajinske zveze društev upokojencev. ZDUS deluje na državni, lokalni in pokrajinski ravni ter v skladu vzajemne samopomoči. Na državni ravni se zavzema za položaj starejših, njihovo zdravje in zdravstveno varstvo, bivalno standard, preprečevanje informacijskega zaostajanja starejših, preprečevanje nasilja med starejšimi. Zavzema se za povečanje aktivnosti na področju participacije starejših pri razvoju države in mednarodnega sodelovanja. Na lokalni in pokrajinski ravni ZDUS deluje na področju kulture, izobraževanja, rekreacije in športa ter mednarodne dejavnosti. V skladu vzajemne samopomoči deluje prostovoljna solidarnost skupnosti članov upokojencev, glede na Pravilnik vzajemne samopomoči (Zveza društev upokojencev Slovenije 2008). Društvo upokojencev Ribnica se povezuje tudi z drugimi tovrstnimi društvi upokojencev in se dogovarja za konkretne oblike skupnega interesa, npr. na kulturnem in športnem udejstvovanju.

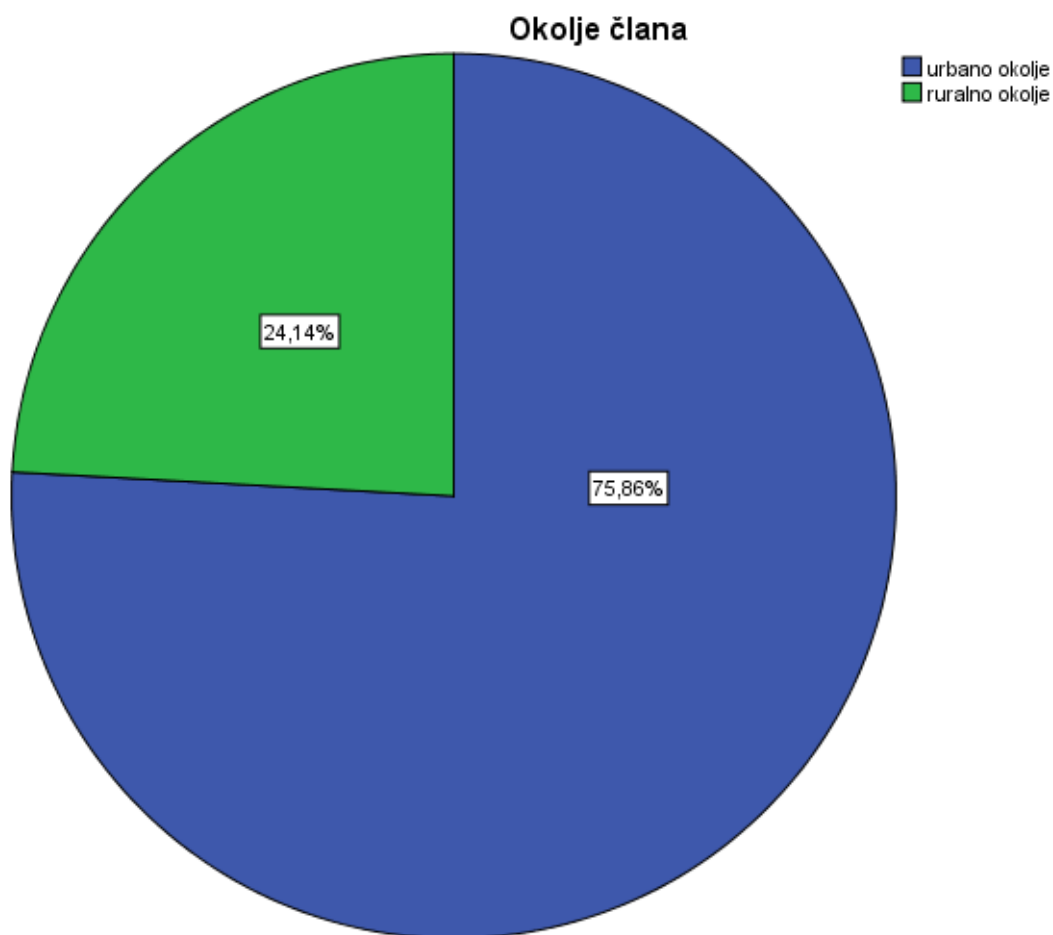
5.1 Demografske značilnosti vzorca Društva upokojencev Ribnica

Vzorec DUR je bil leta 2011 sestavljen iz 29 članov, ki so sodelovali pri vprašalniku. Spodaj sem opisala krajše demografske značilnosti vzorca, kot so bivalno okolje v katerem člani DUR živijo ter sestava vzorca glede na spol in starost. Demografske značilnosti vseh članov Društva upokojencev Ribnica sem predstavila v prilogi C¹.

5.1.1 Bivalno okolje članov vzorca DUR

Bivalno okolje članov DUR sem za proučevanje socialne opore razvrstila v dve skupini, urbano okolje, ki predstavlja 75,9 % (22) članov, in ruralno okolje, ki predstavlja 24,1% (7) članov, kar prikazuje spodnji graf.

Graf 5.1: Okolje bivanja članov vzorca DUR

¹ Priloga C: Demografske značilnosti Društva upokojencev Ribnica

5.1.2 Sestava vzorca DUR glede na spol in starost

Vzorec je sestavljen iz 34,5 % članov moškega spola ter 65,5 % članov ženskega spola. Najstarejši član je bil star 86 let, najmlajši član je bil starosti 60 let, povprečna starost članov je predstavljala 70 let. Člane DUR sem za proučevanje omrežja razvrstila glede na starost v tri razrede, kar je razvidno v Tabeli 5.1.

Tabela 5.1: Starost članov vzorca DUR po razredih

Starost člana	Število članov	Odstotek članov
Člani stari od 60 do 69 let	13	45
Člani stari od 70 do 79 let	11	38
Člani stari od 80 do 89 let	5	17
Skupaj	29	100

Tabela prikazuje, da so najpogostejši člani včlanjeni v DUR v starosti od 60 do 69 let, kar predstavlja 45 % preučevanega vzorca. Starejši člani, stari od 70 do 79 let, predstavljajo 38 % vzorca, člani, ki pa so stari od 80 do 89 let predstavljajo 17 % odstotka.

V nadaljevanju sem člane DUR, ki so sodelovali pri vprašalniku prikazala glede na spol in starost, razvrščeno v tri razrede, kar prikazuje spodnja tabela.

Tabela 5.2: Starost po razredih glede na spol člana v vzorcu DUR

Starost člana	Spol člana	
	Ženski	Moški
Člani stari od 60 do 69 let	11	2
	84,6 %	15,4 %
Člani stari od 70 do 79 let	7	4
	63,6 %	36,4 %
Člani stari od 80 do 89 let	1	4
	20 %	80 %

Kot sem že omenila, je v vzorcu DUR več kakor polovica žensk, zato je tudi frekvenčna porazdelitev po starostnih razredih v korist žensk. Najbolj izrazita razlika po spolu je pri starosti od 60 do 69 let, kjer razred predstavlja 84,6 % žensk in zgolj 15,4 % moških. Prav tako se pojavlja razlika po spolu v razredih od 70 do 79 let, kjer ženske predstavljajo 63,6 %, moški 36,4 % razreda. V razredu od 80 do 89 let se kaže razlika, kjer ženske predstavljajo 20 %, moški 80 % razreda .

5.2 Analiza socialnega omrežja DUR

Pri raziskovanju socialnega omrežja DUR, je bilo pripravljeno odgovarjati na zastavljeni vprašalnik 29 aktivnih članov od 50. Vsak član je v vprašalniku omenil določeno število oseb ali alterjev. Skupno imajo vsi člani socialno omrežje sestavljeno iz 465 oseb ali alterjev. Najmanjše omrežje med člani DUR predstavlja omrežje s 4 osebami, največje omrežje je sestavljeno iz 28 oseb. V povprečju imajo člani DUR v svojem omrežju 17 oseb, standardni odklon je 6,3.

20,7 % članov DUR ima v svojem socialnem omrežju do 10 oseb, 17,2 % članov ima v svojem socialnem omrežju 12 oseb ali alterjev, 10,3 % članov DUR ima v svojem socialnem omrežju 14 oseb, prav tako ima tudi 10,3 % članov v svojem socialnem omrežju 17 oseb. Nad 20 oseb v omrežju in do 28 oseb ima 30,9 % vprašanih članov. Odstotke egov socialnem omrežju članov prikazuje spodnja tabela.

Tabela 5.3: Velikost omrežja

Število oseb v socialnem omrežju	Odstotek egov
4	3,4
6	3,4
7	3,4
9	3,4
10	6,9
12	17,2
14	10,3
17	10,3
18	3,4
19	6,9
20	3,4
21	6,9
22	6,9
25	6,9
26	3,4
28	3,4

Število oseb v socialnem omrežju sem predstavila s tabelami treh krogov. Prvi krog omrežja v povprečju predstavlja 30,1 % alterjev, drugi krog predstavlja 33,3 % alterjev, tretji krog pa 36,6% alterjev omrežja članov DUR. V prvem krogu so omenjene osebe, ki so vprašanim članom najbližji. Menim, da je odstotek le teh nižji kakor v ostalih dveh krogih, ker imajo člani v prvem krogu izpostavljene zgolj le svoje najbližje osebe. Medtem, ko se v tretjem krogu pojavlja več alterjev katere so člani omenili, ker so omenjene osebe, s katerimi imajo pogoste stike ali vzpostavljeno socialno vez, vendar ne tako močno.

Najpogostejši viri socialne opore, ki se pojavljajo med člani vzorca DUR, katere preučujem so družina, sosedje in prijatelji.

Strukturo socialnega omrežja članov DUR sem izmerila z generatorjem imen osebnega omrežja. Člane sem vprašala o ljudeh, ki so jim najbližji, brez katerih si težko predstavljajo življenje (tabela 5.4). Le ti predstavljajo prvi krog koncentričnega kroga. V prvem krogu se nahaja 144 alterjev celotnega socialnega omrežja članov DUR. 3,4% vprašanih članov DUR v svojem prvem krogu nimajo nikogar. Člani imajo v prvem krogu najpogosteje 3 (takih je 20,7 %) ali 4 (20,7 %) osebe intimnega omrežja. 17,2 % članov ima 6 oseb, 10,3 % pa 8 oseb. Iz teh rezultatov je videti da imajo člani DUR v svojem intimnem emocionalnem omrežju veliko število oseb, ki so jim najbližji. Tabela 5.4 prikazuje število alterjev v prvem krogu.

Tabela 5.4: Število alterjev v prvem krogu

Število oseb (alterjev) v prvem krogu	Število egov	Odstotek egov	Kumulativa odstotkov
0	1	3,4	3,4
1	2	6,9	10,3
3	6	20,7	31,0
4	6	20,7	51,7
5	2	6,9	58,6
6	5	17,2	75,9
7	1	3,4	79,3
8	3	10,3	89,7
9	1	3,4	93,1
10	2	6,9	100
Skupaj	29	100	

Pri drugem vprašanju sem člane spraševala o ljudeh, s katerimi si niso tako blizu, ampak so še vedno zelo pomembni za njih (tabela 5.5). Te osebe sem vpisala v drugi krog. V drugem krogu se nahaja 147 alterjev celotnega socialnega omrežja članov DUR. Najpogosteje imajo člani 3 alterje v drugem krogu, takih je 20,7 % vseh članov društva. Nekoliko manj (17,2 %) ima 2 alterja omrežju, 10,3 % pa 4 alterje. Nekoliko manj, 3,4 % odstotka vprašanih članov ima v krogu omrežja socialne opore 1 osebo. Več kakor 10 oseb v drugem krogu vprašani člani nimajo. Rada bi izpostavila razliko, kjer ima zgolj 3,4 % članov 5 oseb v drugem krogu,

večje število oseb v drugem krogu, to je 6, 7, 8 in 10 oseb, skupno ne preseže meje pod 10,3 % vprašanih članov. Spodnja tabela, prikazuje število in odstotke alterjev v drugem koncentričnem krogu.

Tabela 5.5: Število alterjev v drugem krogu

Število oseb (alterjev) v drugem krogu	Število egov	Odstotek egov	Kumulativa odstotkov
1	1	3,4	3,4
2	5	17,2	20,7
3	6	20,7	41,4
4	3	10,3	51,7
5	1	3,4	55,2
6	3	10,3	65,5
7	3	10,3	75,9
8	4	13,8	89,7
10	3	10,3	100
Skupaj	29	100	

Pri tretjem vprašanju sem člane spraševala o ljudeh, katere še niso omenili, vendar so jim dovolj blizu in so za njih pomembni tako, da bi jih bilo potrebno vpisati v tretji krog (tabela 5.6). V tretjem krogu se nahaja 173 alterjev celotnega socialnega omrežja članov DUR, kar predstavlja nekoliko več oseb, kot v prejšnjih dveh krogih. Število oseb ali alterjev informacijskega omrežja med člani DUR predstavlja od 1 do 11 oseb. Zgolj en član društva (3,4% vseh članov v vzorcu), nima nikogar v tretjem krogu omrežja, medtem, ko je 10,3 % članov vpisalo največje število alterjev v tretji krog, to je 11 oseb. Najpogosteje imajo člani v svojem tretjem krogu socialnega omrežja 6 oseb ali alterjev, kar predstavlja 17,2% vseh članov društva. Enak odstotek članov, to je 10,3 % ima v tretjem krogu 3 oziroma 4 osebe. 10,3 % članov, ki so navedli osebe tretjem krogu v tem krogu 8 oziroma 9 alterjev. Medtem, ko je zgolj eden član društva omenil 10 alterjev v svojem tretjem krogu.

Tabela 5.6: Število alterjev v tretjem krogu

Odstotek oseb (alterjev) v tretjem krogu	Število egov	Odstotek egov	Kumulativa odstotkov
0	1	3,4	3,4
1	2	6,9	10,3
2	1	3,4	13,8
3	3	10,3	24,1
4	3	10,3	34,5
5	2	6,9	41,4
6	5	17,2	58,6
7	2	6,9	65,5
8	3	10,3	75,9
9	3	10,3	86,2
10	1	3,4	89,7
11	3	10,3	100
Total	29	100	

Menim, da je med člani DUR je prisotno veliko število alterjev po posameznih krogih. Člani društva so izbrali v svojem drugem krogu v povprečju 5,1 alterjev in v svojem tretjem krogu v povprečju 6,1 alterjev. Tabela 5.7 prikazuje povprečno število alterjev po posameznih krogih.

Tabela 5.7: Povprečno število alterjev po posameznih krogih

	Število alterjev	Minimum	Maksimum	Povprečno število alterjev	Standardni odklon
Število oseb v prvem krogu	29	0	10	4,9	2,7
Število oseb v drugem krogu	29	1	10	5,1	2,8
Število oseb v tretjem krogu	29	0	11	6,1	3,0
Skupaj	29				

Člane DUR sem spraševala o komuniciranju z osebami v socialnem omrežju (tabela 5.8). Zanimalo me je na koliko oseb v omrežju se pri komuniciranju član obrne prvi. Člani DUR se na večino oseb pri komuniciranju obrnejo prvi, kar predstavlja 34,5 % vprašanih članov. Enako število članov, se pri komuniciranju na nekaj in pa približno polovico oseb obrnejo prvi. To predstavlja pri odgovoru nekaj 27,6 % vprašanih članov, kakor tudi 27,6 % vprašanih članov pri odgovoru približno polovico. Zgolj 2 vprašana člana menita, da se z vsemi osebami, ki so jih zapisali v koncentrične kroge prvi vzpostavijo stik. Medtem ko zgolj eden član, ki predstavlja 3,4 % vseh članov, z alterji ne vzpostavi prvega stika. Menim, da se člani zaradi večje želje po socialnih stikih v večji meri obrnejo prvi, ravno tako zaradi same socialne opore katero v določenih situacijah potrebujejo. Spodnja tabela prikazuje rezultate pri komuniciranju.

Tabela 5.8: Na koliko ljudi se pri komuniciranju vi obrnete prvi

Na koliko ljudi se pri komuniciranju vi obrnete prvi	Število članov	Odstotek članov
Na vse	2	6,9
Večino	10	34,5
Nekaj	8	27,6
Nikogar	1	3,4
Približno polovico	8	27,6
Skupaj	29	100

Pri šestem vprašanju sem člane spraševala ali je oseba v omrežju, katero so zapisali v koncentrični krog ter jo poimenovali ženskega ali moškega spola (tabela 5.9). S pridobljenimi podatki sem izmerila kolikšen odstotek alterjev je moškega in kolikšen odstotek alterjev ženskega spola v omrežju članov. V omrežju je 58,2% žensk ter 41,8% moških, ki so bili omenjeni kot osebe vseh treh egocentričnih krogov med člani DUR.

Tabela 5.9: Odstotek moških in žensk v omrežju

	moški	ženska
Odstotek alterjev	41,8	58,2

V vprašalniku sem člane spraševala o vrsti odnosa z osebami, ki so omenjeni v egocentričnem omrežju (tabela 5.10). Omrežje članov društva najpogosteje sestavljajo prijatelji, kar v povprečju predstavlja 26,7 % vseh oseb v omrežju. Malo manj, to je 25,7 % v povprečju predstavljajo drugi sorodniki. Otroek vprašanega člana predstavlja 11,8 % vseh oseb v omrežju, ostalo sorodstvo kot je vnuk, sestra ali brat, starš, mož ali žena ali partner predstavljajo manjši del socialnega omrežja članov DUR. Medtem pa sosedje predstavljajo 10,9 % v omrežju vseh anketirancev. Najmanj oseb v omrežju so člani DUR, kar predstavlja 0,4 %, zunanjih sodelavcev v omrežju članov pa predstavlja 1,6 % vseh alterjev. Iz pridobljenih podatkov lahko sklepam, da so člani najbolj povezani s svojimi sorodniki, ki pa niso najbližji (drug sorodnik), prijatelji, svojimi otroci in tudi s sosedi.

Tabela 5.10: Odnos z osebami v omrežju

Odnos vprašanih glede na osebe v omrežju	mož, žena, partner	starš	otrok	sestra, brat	drug sorodnik	prijatelj	soсед	vnuk	član DUR	zunanjí sodelavec
Povprečni odstotek alterjev	4,9	3,0	11,7	6,7	25,7	26,7	10,9	8,4	0,4	1,6

Člane društva sem spraševala, ali so osebe v omrežju mlajši kot vprašani član, enake starosti ali starejše (tabela 5.11). V povprečju je večina alterjev v omrežju je mlajših od vprašanih članov, kar predstavlja 70,9% alterjev, starejših je 26,1% alterjev, medtem, ko je zgolj 3% alterjev približno enake starosti kot vprašani člani. Iz podatkov lahko sklepam, da imajo vprašani člani v svojem omrežju mlajše osebe, na katere se lahko obrnejo v primeru socialne opore.

Tabela 5.11: Povprečna starost oseb v omrežju

	mlajši	približno enakih let	starejši
Odstotek alterjev	70,9	3,0	26,1

V vprašalnik sem vključila tudi pogostost stikov med vprašanimi člani društva in njihovimi alterji (tabela 5.12). Člani imajo s svojimi alterji pogoste stike. Rezultati so naslednji. V povprečju 47,6% alterjev in vprašanih članov se obiskujejo ali kontaktirajo vsak dan ali nekajkrat na teden, 35,6% alterjev in vprašanih članov se obiskujejo ali imajo kontakte enkrat tedensko do nekajkrat mesečno. Redki stiki, to je enkrat na mesec ali še redkeje pa med alterji in člani predstavlja 16,8%. Menim, da na pogostost stikov z alterji vpliva odnos med alterji in člani ter bližino bivanja.

Tabela 5.12: Pogostost stikov z osebo v omrežju

	vsak dan ali nekajkrat na teden	1x tedensko do nekajkrat mesečno	1x mesečno ali redkeje
Povprečen odstotek alterjev	47,6	35,6	16,8

Zadnje vprašanje, ki se je nanašalo na socialno omrežje članov je bilo, kako oddaljeni so člani z osebo v omrežju, oziroma z alterji (tabela 5.13). Člane sem spraševala ali živijo skupaj z alterji, isti soseski ali kraju ali v drugem kraju. V povprečju več kakor polovica alterjev, to je 55,5% živi v drugem kraju, 36,1% jih živi v istem kraju.

Tabela 5.13: Oddaljenost z osebo v omrežju

	živiva skupaj	živiva v isti soseski ali kraju	živiva v drugem kraju
Odstotek alterjev	8,4	36,1	55,5

Rada bi izpostavila, da se v vzorcu, ki sem ga preučevala med vprašanimi člani DUR, pojavljajo velika socialna omrežja. Menim, da so to omrežja širšega bivalnega okolja, kjer lahko zaznamo večjo povezanost s sorodniki, bližnjimi prijatelji, s sosedi, vendar je prisotna tudi izrazitost samega družinskega socialnega omrežja. Prav tako tudi sestava socialnega omrežja glede na starost članov DUR predstavlja značilno tesno povezanost s sorodniki, prijatelji in družino, kajti 94,8% vseh članov društva je starejših od 60 let.

5.3 Analiza socialne opore članov DUR

Z uporabo polstrukturiranega intervjuja o socialni opori članov DUR sem člane DUR spraševala o socialni opori, kot viru na katerega se posameznik v različnih situacijah, dejanjih in vedenju lahko opre na druge (sebi blizu) osebe. Pri intervjuju so sodelovale osebe, ki so že odgovarjali na prejšnji vprašalnik o socialnih omrežjih. Vseh 29 oseb je privolilo v sodelovanje ter snemanje. Vprašanim sem podrobno predstavila drugi del vprašalnika o socialni opori članov DUR, ki se nanaša na štiri vrste socialne opore. Za boljšo komunikacijo z vprašanim sem vsakemu dala list na katerem je pisalo glavno vprašanje ter podvprašanja, katera sem imela pripravljena. Vprašane sem poprosila, da me vprašajo, če se pojavijo nejasnosti pri vprašanjih in da mi povejo, če na kakšno vprašanje ne želijo odgovarjati. Vendar vprašani niso imeli dodatnih vprašanj, prav tako nihče ni zavrnil odgovarjanja na katero izmed vprašanj. Intervju je z vsakim članom potekal sproščeno, za intervju sem povprečno porabila okoli 10 minut.

5.3.1 Instrumentalna ali materialna opora med člani DUR

Instrumentalno oporo sem predstavila vprašanim članom kot oporo, ko si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. V omrežju širšega bivalnega okolja nastopajo ponudniki pomoči, s katerimi so osebe tesno povezane. To so najbližje osebe, sosedje in prijatelji. Največkrat pa so izpostavljeni člani njihove najbližja družina v večini primerov mož ter otroci. Prav tako otroci, vnuki ter partner. Vprašani člani so izpostavili osebe, ki se nahajajo v prvem krogu osebnega omrežja, nekateri pa tudi osebe v drugem krogu. Člani najbližjo družino izpostavljajo, ker so njihova najbližja vez, ker so si zelo blizu ter so prepričani, da jim bodo v večini priskočili na pomoč, kadar jih bodo prosili. Ugotovila sem tudi, da deluje tesna povezanost tudi s sosedi, vendar se sosedje ne pojavijo v večini intervjujev kakor družina. Izpostavila bi izjavo nekaterih članov, ki izpostavljajo svojo družino.

Član 210501

" Moji sorodniki, moja družina. Jaz sosede nimam nobene take, da mi imela stik z njo, mam pa veliko družino, katera živi z mano. In bi mi bilo zelo nerodno, če bi šla kaj prosit. Raje sem brez pomoči, kot da bi morala prosit za pomoč. Ker grem pa k hčerki, mi pa sploh ni nerodno, ker živi nad mano."

Član 210506

»To so moji ožji, to so seveda moji otroci. Še posebno od sina, od njega pa iščem kakršno koli pomoč. In pa od vnuka. Seveda moški mi bo lažje kej pomagal. Še posebno tehnična opravila bo to vnuk. Najraje imam, da mi pomaga otrok. Brez zadržkov pokličem in povem, kaj bi rada in vedno reče: "Ko bom imel čas." In pride in pomaga. K drugim ljudem po pomoč pa ne hodim rada. Zakaj? Ma ne da ne bi zaupala sosedom, samo moji otroci so pa le moji otroci.«

Medtem, ko se je drug član izrazil nasprotno drugače, ter omenil kot osrednji vir svoje sosede.

Član 210504

"Jaz grem kar k sosedi. Moja soseda je zelo v redu, tako da če rabim kaj si vedno grem k njej sposodit ali pa jo prosit za pomoč. Potem pa k mojim prijateljicam, njih lahko pokličem, kadarkoli kaj potrebujem."

Sosedje kot ponudniki informacijske opore nastopajo kot druge osebe, katere člani prosijo za materialno oporo. Kot pogosti ponudniki nastopajo zato, ker so najbližje osebe glede na oddaljenost bivanja. V povprečju več kot polovica članov omrežja biva v drugem kraju, kar lahko razberemo iz rezultatov, ki sem jih predstavila. Kot sem že omenila v teoretičnem delu diplomske naloge, Dremelj opisuje, da ravno sosjedje predstavljajo pomemben vir pri materialni opori, ker so emocionalno najbolj oddaljena vez (Dremelj 2003: 159, 162, 163). Člani so pri vprašanju instrumentalne opore izpostavili tudi prijatelje, ki pa ne predstavljajo tako velikega deleža omenjenih oseb v celoti. Izpostavljam odgovor enega izmed članov DUR: " To so moji prijatelji. Družino pa skoraj nikoli ne prosim. Prej oni mene kakor jaz njih. Edino prijatelj, ki ima enake interese kakor jaz, mislim, da bi njega lahko prosil za pomoč. Sicer ne rad prosim za pomoč, ampak če drugo ne morem, potem raje tega prijatelja." Drugih oseb, kot so zunanji sodelavci ali izrecno samo člani DUR člani sami ne omenjajo.

5.3.2 Informacijska opora med člani DUR

Člane DUR sem spraševala tudi o tem, koga prosijo za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi večja sprememba. Velik del vprašanih oseb se je odločil, da so to osebe, ki so članu zelo blizu. Bodisi je to partner ali pa otroci. Nekateri so izpostavili tudi svoje sestre ali brate, vendar ne tako pogosto. Člani niso izpostavili sosedov ali prijateljev, kot nekoga katerega bi

prosili za nasvet. Menim, da so takšni rezultati posledica zaupanja v družini in v svojem bližnjem krogu. Izpostavila bi odgovor enega izmed članov.

Član 210506

»Ja pa spet na svoje. Tudi hči nam pomaga veliko. Drugače pa z možem vse najprej pregledava, prediskutirava, poiščeva kakšen ustrezen vir in se poskuša sama dva odločiti, kako pa kaj. Tudi posegamo pri naši hiši po strokovnih knjigah. Potem, ko mi mož tudi svetuje, se vedno skupaj odločiva, da greva po nasvet še naprej. K svojemu sinu in tako dalje. Vedno pa potrebujem neko potrditev, če je to prav ali ne. Kaj pa s sosedi in prijatelji? S sosedi tudi, vendar kakšne manjše nasvete, takšne vsakdanje. Recimo, kar se tiče zdravja ali pa receptov, zdravnih rastlin, takrat se obrnem na sosedo, ker ona ogromno ve.«

Veliko članov so v svojih odgovorih poudarjali, da najprej premislijo sami pri sebi, s svojo lastno presojo, potem vprašajo še svojega bližnjega, morda se kasneje obrnejo še na sebi blizu osebe.

5.3.3 Emocionalna opora med člani DUR

Emocionalno oporo sem merila z vprašanjem o tem, s kom se pogovarjajo o osebnih stvareh, na primer, če se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave in podobno. Pri ugotavljanju te vrste opore sem dobila podobne rezultate, kakor pri informacijski opori. Skoraj vsi vprašani člani se opirajo na svoje najbližje osebe. Na prvo mesto so postavili svojega partnerja, potem se o osebnih stvareh pogovarjajo tudi z otroki. Izpostavljajo tudi svoje bližnje sosede, ki so prav tako bližnji prijatelji ter ostale sorodnike. Vendar se ti pojavljajo le v primeru, kadar resnično potrebujejo njihovo pomoč, ko si sami ne morejo ali ne znajo pomagati. Omenila bi, da so to člani, ki imajo velika socialna omrežja, ter jim osebni in emocionalni kontakt pomeni zelo veliko. Prav tako imajo v svojem osebnem omrežju veliko oseb, s katerimi si medsebojno izmenjujejo socialne opore ter si zaupajo. Ker sem spraševala starejše osebe, so njihovi dajalci emocionalne opore osebe, ki so v njihovih življenjih prisotne že veliko časa. Izpostavljam izjavo ene od članic društva »S sestro pa smo vse predebatirale. A jim zaupate? Ja zaupam in ji povem kar mislim, da ji lahko. Drugače pa nečem kaj dosti govorit okoli. Najprej bi pri sebi pretuhtala, mogoče se pa kakšna stvar brez tuje pomoči reši.« Nekaj vprašanih članov je svoj odgovor komentiralo tako, da se o osebnih stvareh ne pogovarjajo z nikomer. Izpostavila bom odgovor enega izmed članov:

Član 210505

" Na to vprašanje bom rekel, da z nobenim. Tudi mislim, da nas je zelo malo takih. Sem tip človeka, ki sem za osebne zadeve zelo zaprt vase in kadar bi mi kdo kaj hotel, se zelo zaprem vase. Svoje osebne stvari bom že pri sebi razdelal in se sam odločil tako, kot je prav".

V mojem primeru raziskovanja emocionalne opore med člani se starejše osebe, kadar potrebujejo to vrsto opore, obrnejo na svoje najbližje.

5.3.4 Druženje med člani DUR

Člane DUR sem spraševala o druženju z drugimi ljudmi. Spraševala sem jih o obiskovanju drugih oseb, o izletih, skupnem preživljanju časa in podobno. Člani DUR veliko svojega časa posvetijo druženju z drugimi osebami. V večini primerov so to osebe, ki so jim zelo blizu. To so partner, otroci, vnuki, sosedje in prijatelji. Skoraj vsi člani so omenili tudi druženje v okviru DUR, s katerim hodijo na razne izlete in prireditve. V okviru družine člani preživijo prosti čas tako, da se odpravijo na izlet, velikokrat imajo skupna kosila, ki so pripravljena na domu člana DUR. S sorodniki se člani družijo tudi tako, da v večernih urah kartajo, se obiskujejo ter se pogovarjajo ali pa hodijo na izlete, v hribe. Druženje v družini med člani poteka zelo pogosto, kar lahko ocenim na tedensko raven, medtem, ko z drugimi sorodniki druženje poteka na mesečni, oziroma občasni ravni. Medtem ko druženje med člani in sosedi ter prijatelji poteka vsak dan. Nekateri člani se vsak dan v dopoldanskem času pred kosilom dobijo s svojimi prijatelji na kavi v bližnjem baru. Srečanje so člani DUR opisali, kot vsakdanjo stvar, ki jo prakticirajo že od nastopa upokojitve. V nadaljevanju kot primer prilagam izjavo intervjuja člana:

Član 210503

»Družim se v Društvu upokojencev Ribnica, kamor hodimo na razne izlete, večerjo in rojstne dneve. Rojstni dnevi v družini pa se osredotočamo bolj na kosilo ali pa večerjo. Ali pa tudi kaki pikniki pridejo v poštev. Z možem se druživa z enim parom, s katerim smo prijatelji s katerimi hodimo na dopust. Vsako leto hodimo s tem parom skupaj na dopust, ali pa tudi na manjši izlet, ali pa v njihovo zidanico. S prijateljicami pa se res veliko družim, skoraj vsak dan se vidimo, če ne z eno pa z drugo prijateljico. Oziroma to so moje sosede. Me smo že čez 30 let povezane. Sem zelo komunikativna ženska. Tako, da tudi ne pogrešam, da bi se več družila, ker imam kar veliko družbe, tako z Društvom upokojencev Ribnica, kakor tudi z

drugimi prijateljicami. Se pa udeležim vseh izletov v društvu, če mi le čas, zdravje in finančno stanje dopušča.«

Člani DUR hodijo na izlete z DUR ali zabave, ki jih samo društvo prireja. Menim, da se osebe, ki se družijo v okviru DUR ter hodijo skupaj na izlete in ostale prireditve tudi v času kadar ni organiziran noben dogodek, veliko časa preživijo skupaj. Menim, da je med njimi povezan krog sosedov ter prijateljev. Vsak človek potrebuje v svojem življenju socialne stike in menim, da jih člani DUR dobro izpolnjujejo.

6 SKLEP

S preučevanjem socialnega omrežja sem ugotovila, da imajo člani preučevanega društva velika socialna omrežja. Člani imajo veliko oseb, katere so pomembne za njih, brez katerih si težko predstavljajo življenje, kljub njihovi starosti. Prav tako je njihovo omrežje sestavljeno iz oseb, s katerimi si niso tako blizu, vendar so pomembne za njih. Največ oseb v omrežju je tistih, s katerimi si niso tako blizu, vendar so še vedno pomembne. Le te so se pojavljale v tretjem krogu socialnega omrežja. Menim, da si člani društva želijo socialnih stikov, zato vzdržujejo velika socialna omrežja. Zato so člani pri komuniciranju tisti, ki se pri komuniciranju večinoma prvi obrnejo na druge. Rada bi izpostavila ugotovitev, da imajo člani v svojih omrežjih več žensk, omrežje pa sestavljajo v večini prijatelji, pojavlja pa se tudi veliko drugih sorodnikov. Manjši del socialnega omrežja sestavlja bližnje sorodstvo. Iz pridobljenih podatkov lahko sklepam, da je omrežje članov DUR sestavljeno iz oseb, ki živijo v bližnjih krajih in imajo med seboj pogoste stike. Ti dejavniki pripomorejo k vzdrževanju zdravih medsebojnih odnosov v starosti.

S polstrukturiranimi intervjuji o vrstah socialne opore sem ugotovila, da je med člani DUR najpogostejša vez z družinskimi člani. Najpogosteje se pojavlja partner, nato otroci. Z analizo podatkov s pomočjo koncentričnih krogov sem ugotovila, da so bile to osebe, ki so se nahajale v prvem krogu. Osebe, ki so se pogosto so se nahajale v drugem krogu, so bile otroci ali vnuki preučevanih oseb. Iz naloge lahko sklepam, da se družinski člani pojavljajo pri vseh štirih vrstah socialne opore. Največjo povezanost s svojimi najbližjimi (družina in sorodniki) sem opazila pri emocionalni opori, nato informacijski opori, materialni opori in nazadnje pri druženju. Menim, da preučevanim starejšim osebam s starostjo tudi vse več pomenijo tesne družinski vezi in je njihovo socialno omrežje osredotočeno predvsem na te osebe. Kot je opisala Marin (1994), je družina pomemben vir socialnih storitev ne glede na vrsto ali velikost (Marin 1994, 37). Prav tako Dremelj izpostavlja ožjo družino kot vir emocionalne opore ter ob nastopu bolezni (Dremelj 2003, 159–162). Malo manjša povezanost, vendar kljub temu še vedno visoka je med sosedi. Sosedje se pojavljajo pri materialni opori in druženju, medtem ko pri emocionalni ter informacijski opori ne predstavljajo zaupnega člana DUR. Sosedje so pomemben vir socialne opore, še posebno pri starejših osebah, ki se še vedno dovolj zmogljive za samostojno življenje (Filipovič Hrast 2009, 171). Pri preučevanju sem se osredotočila na aktivne člane DUR, sklepam, da so le ti tisti predstavniki društva, ki se med

seboj veliko družijo, se obiskujejo med seboj, se udeležujejo veliko izletov in dogodkov v okviru društva.

Z diplomsko nalogo sem ugotovila da člani društva med seboj v okviru druženja dobro funkcionirajo. Vendar menim, da se še vedno pojavlja problem prevelikega števila neaktivnih članov. S prikazom rezultatov vrste socialne opore v društvu, bi lahko spodbudila člane DUR, da bi bolj aktivno sodelovali v društvu. Za dobro bivanje v svojem okolju ne potrebuješ visoke socialne transferje, ampak predvsem dobre prijateljske, sorodstvene ter medsosedske odnose.

7 LITERATURA

1. Accetto, Bojan. 1968. *Staranje, starost in starostno varstvo*. Ljubljana: Republiški odbor rdečega Križa.
2. Černigoj Sadar, Nevenka. 1998. Od časa, ki ostaja, do blagostanja. *Družboslovne razprave* 14 (27/28): 86-97.
3. Dremelj, Polona. 2003. Sorodstvene vezi kot vir socialne opore posameznikov. *Družboslovne razprave* 19 (43): 149-170.
4. Filipović, Maša, Tina Kogovšek in Valentina Hlebec. 2005. Starostniki in njihova vpetost v sosedska omrežja. *Družboslovne razprave* 21 (49/50). 205-221.
5. Filipovič Hrast, Maša. 2009. Pomen lokalne skupnosti in sosedov v življenju starejših: spremembe v zadnjih 20 letih. V *Starejši ljudje v družbi sprememb*, ur. Valentina Hlebec, 169-182. Maribor: Aristej.
6. Haralambos, Michael in Martin Holborn. 1999. *Sociologija : teme in pogledi*. Ljubljana: DZS.
7. Hlebec, Valentina. 2003. Socialna omrežja starostnikov v Sloveniji. *Družboslovne razprave* 19 (43): 171-182.
8. Hlebec Valentina. 2009. *Starejši ljudje v družbi sprememb*. Maribor: Aristej.
9. --- in Tina Kogovšek. 2003. Konceptualizacija socialne opore. *Družboslovne razprave* 19 (43): 103-125.
10. --- 2006. *Merjenje socialnih omrežij*. Ljubljana: Študentska založba.
11. --- Barbara Domajnko in Majda Pahor. 2009. Kako misliti, opazovati in razumeti omrežja starejših ljudi v Sloveniji. V *Starejši ljudje v družbi sprememb*, ur. Valentina Hlebec, 237-253. Maribor: Aristej.
12. Hojnik Zupanc, Ida. 1994. Medgeneracijski odnosi. V *Star človek in družina*, ur. Hojnik Zupanc Ida, 53-62. Brdo pri Kranju: Gerontološko društvo Slovenije.

13. Hojnik Zupanc, Ida. 1997. *Samostojnost starega človek v družbeno-prostorskem kontekstu*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.
14. Zupanc, Ida. 1999. *Samostojnost starega človek v družbeno-prostorskem kontekstu*. Ljubljana : Fakulteta za družbene vede.
15. Iglíč, Hajdeja. 2001. Socialni kapital, socialna omrežja in politično vedenje : empirična študija. *Družboslovne razprave* 17 (37/38): 167-190.
16. Iglíč, Hajdeja. 1988. Ego-centrične socialne mreže. *Družboslovne razprave* 5 (6): 82-93.
17. Kogovšek, Tina, Valentina Hlebec, Polona Dremelj in Anuška Ferligoj. 2003. Omrežje socialne opore Ljubljančanov. *Družboslovne razprave* 19 (43): 183-204.
18. Lah, Ida. 2007. *Kakovost življenja starostnikov v Evropi*. Magistrsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.
19. Mandič, Srna in Valentina Hlebec. 2005. Socialno omrežje kot okvir upravljanja s kakovostjo življenja in spemembe v Sloveniji med letoma 1987 in 2002. *Družboslovne razprave* 21 (49/50): 263-285.
20. Marin, Marjatta. 1994. Družina in izvajanje različnih oblik pomoči. V *Star človek in družina*, ur. Hojnik Zupanc Ida, 35-45. Brdo pri Kranju: Gerontološko društvo Slovenije.
21. Ramovš, Jože. 2003. *Kakovostna starost: socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
22. Resman, Sonja. 2005. *Zagotavljanje samostojnosti in povezanosti starostnikov v bivalnem okolju : magistrsko delo*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.
23. Rener, Tanja. 1997. Rastoča manjšina. *Družboslovne razprave* 13 (24/25): 40-48.
24. Šadl, Zdenka. 2005. Družbene spremembe, travmatične emocije in emocionalna opora. *Družboslovne razprave* 21 (49/50): 223-242.

25. --- in Valentina Hlebec. 2009. » Saj veš, se najprej na domačega obrneš« - Emocionalna opora v družinskih omrežjih. V *Starejši ljudje v družbi sprememb*, ur. Valentina Hlebec, 237-253. Maribor: Aristej.
26. Wikipedija. 2013. *Gerontologija*. Dostopno prek: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Gerontologija> (12. junij 2013).
27. Zemljič, Barbara in Valentina Hlebec. 2001. Zanesljivost mer središčnosti in pomembnosti v socialnih omrežjih. *Družboslovne razprave* 17 (37/38): 191-212
28. *Zveza društev upokojencev Slovenije*. 2008. Dostopno prek: <http://www.zdus-zveza.si/> (20. junij 2013).

PRILOGE

Priloga A: Vprašalnik o socialni opori članov Društva upokojencev Ribnica

Vprašalnik o socialni opori članov Društva upokojencev Ribnica

Šifra člana:

Datum spraševanja:

Moje ime je Simona Malnar, sem študentka družboslovne informatike. Svojo diplomsko nalogo sem posvetila raziskovanju omrežja socialne opore med člani Društva upokojencev Ribnica, kjer ste včlanjeni tudi vi.

Socialna opora je vir, na katerega se posameznik v različnih situacijah, dejanjih in vedenju lahko opre na druge (sebi blizu) osebe. S tem vprašalnikom bom preučevala vaše omrežje socialne opore. Osredotočila se bom na preučevanje štirih večjih skupin. To so instrumentalna (tudi materialna) opora, kjer vas bom spraševala o pomoči v materialnem smislu, informacijska opora, kjer vas bom spraševala o informacijah, ki jih potrebujete ob kakšni večji spremembi (selitev ...); emocionalna opora, kjer vas bom spraševala o pomoči ob večjih ali manjših življenjskih kriznih situacijah (smrt bližnjega ...) in o druženju, kjer vas bom spraševala o neformalnem druženju.

Na začetku vas bom vprašala o vašem socialnem omrežju. V pomoč za lažjo predstavbo si bova pomagala z diagramom, ki bo predstavljal sliko vašega omrežja.

Začniva z vprašanji, ki se nanašajo na osebe, ki so v vašem življenju ta trenutek pomembne in ne samo na ljudi, ki jih slučajno poznate ali so z vami v sorodu. Da bi dobila pravilno sliko, vas bom prosila, da mi pomagate narisati diagram, katerega bomo poimenovali osebno omrežje. V centru kroga ste vi. V prvem krogu bo le ena oseba ali več oseb, ki so vam tako blizu, da si brez njih težko predstavljate svoje življenje (partner, najbližja družina, tesni prijatelji). V drugem krogu bodo ljudje, ki vam niso tako zelo blizu, ampak so še vedno precej pomembni za vas (družina, prijatelji, sosedje). V tretjem krogu bodo ljudje, ki vam niso tako blizu, a so za vas še vedno pomembni (oddaljena družina, sosedje, profesionalci). Krogi so lahko prazni, delno prazni ali povsem polni.

1) Začela bova z ljudmi, ki so vam najbližji. Ali je med njimi kakšna oseba ali osebe, brez katerih si težko predstavljate življenje?

DA NE

(a) Ali mi lahko poveste ime te osebe in začetnico priimka?

2) Ali obstajajo ljudje, s katerimi si niste tako blizu, ampak so še vedno zelo pomembni za vas?

DA NE

(a) Ali mi lahko poveste ime te osebe in začetnico priimka?

3) Ali obstajajo ljudje, katere še niste omenili, vendar so vam dovolj blizu in so za vas pomembni, tako da bi jih morali vpisati?

DA NE

(a) Ali mi lahko poveste ime te osebe in začetnico priimka?

4) Število ljudi v diagramu:

a) število oseb v prvem krogu: _____

b) število oseb v drugem krogu: _____

c) število oseb v tretjem krogu: _____

5) Na koliko ljudi v omrežju se pri komuniciranju VI obrnete prvi?

a) Na vse

b) Večino

c) Nekaj

d) Nikogar

e) Približno polovico

6) Ali je oseba v omrežju moškega ali ženskega spola?

spol	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. moški	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

2. ženski	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
-----------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

spol	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. moški	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2. ženski	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

7) V kakšnem odnosu ste z osebami v omrežju?(Vpiši številko za odnos) Ali je to:

- a) 1. mož/žena/partner
- b) 2. starš (mama/oče)
- c) 3. otrok
- d) 4. sestra/brat
- e) 5. drug sorodnik
- f) 6. prijatelj
- g) 7. sosed
- h) 8. vnuk
- i) 9. član Društva upokojencev Ribnica
- j) 10. zunanji sodelavec (psiholog, patronažna sestra, ...)

vrsta odnosa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
koda										

vrsta odnosa	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
koda										

8) Koliko je oseba v omrežju stara? Mlajša kot vi, približno enake starosti, starejša kot vi?

starost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

mlajši	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
približno enakih let	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
starejši	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

starost	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
mlajši	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
približno enakih let	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
starejši	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

8) Ali ste z osebo v omrežju v stiku vsak dan ali nekajkrat na teden, enkrat tedensko do nekajkrat mesečno in enkrat mesečno ali redkeje?

pogostost stikov	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
vsak dan ali nekajkrat na teden	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1 krat tedensko do nekajkrat mesečno	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
enkrat mesečno ali redkeje	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

pogostost stikov	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
vsak dan ali nekajkrat na teden	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1 krat tedensko do nekajkrat mesečno	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
enkrat mesečno ali redkeje	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

9) Kako oddaljeni ste z osebo v omrežju, živite skupaj, živite v isti soseski ali kraju ali živite v drugem kraju?

oddaljenost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
živiva skupaj	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
živiva v isti soseski ali kraju	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
živiva v drugem kraju	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

oddaljenost	11	12	3	4	5	6	7	8	9	10
živiva skupaj	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
živiva v isti soseski ali kraju	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
živiva v drugem kraju	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Sedaj bi vam zastavila nekaj vprašanj o socialni opori med ljudmi, ki so v vašem omrežju. Osredotočila se bom na štiri vrste socialne opore, katere sem vam opisala v nagovoru.

10) Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

- Jih lahko prepoznate v vašem osebnem omrežju?
- Ali so to tudi osebe zunaj omrežja?
- Ali zaupate tistemu od kogar si kaj sposodite oziroma kadar vas kdo prosi za sposojjo kakšne stvari? Kako se počutite takrat? Lahko podrobneje opišete?
- Ali si v društvu sposojate kakšne stvari med seboj?

11) Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

- Kako sprejemate nasvete od ljudi v omrežju (ali premislite ali pa zaupate tem ljudem)?

- b) Ali se najdete v situaciji, ko za nasvet vprašate člane Društva upokojencev Ribnica?
Ali se obrnete na njih z občutkom nelagodja ali sproščeno?
- c) Kako se spopadate s takšno spremembo v vašem življenju?

12) Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

- a) Jih lahko prepoznate v vašem osebnem omrežju?
- b) Ali menite, da se pogovorite z veliko ljudmi, ali s premalo?
- c) Vas odgovori zadovoljijo, ali poiščete pomoč tudi izven omrežja?
- d) Kako pa je v med člani v društvu? Imate koga s katerim se lahko pogovorite?
- e) Kako se počutite takrat, kadar se pogovarjate med člani v društvu, sproščeno ali vseeno z kančkom nezaupanja?

13) Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

- a) Jih lahko prepoznate v vašem osebnem omrežju?
- b) Ali mi lahko opišete kakšna je vaša družba, kako se v njej počutite, ter kako se družite?
- c) Ali se družite z osebami, ki so ravno tako člani Društva upokojencev Ribnica?
- d) Se počutite dobro v njihovi družbi?
- e) Ali pogrešate to, da bi se dobivali pogosteje?

Priloga B: Transkripcija intervjujev

Šifra člana: 210501

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Moji sorodniki, moja družina. Jaz sosede nimam nobene take, da bi imela stik z njo, mam pa veliko družino katera živi z mano. In bi mi bilo zelo nerodno, če bi si šla kaj prosit. Raje sem brez pomoči, kot da bi morala prosit za pomoč. Ker grem pa k hčerki pa mi sploh ni nerodno, ker živi nad mano. Če bi pa potrebovala recimo finančno pomoč, pa vem, da se lahko obrnem na brata. Ker mi je že velikokrat pomagal in vem, da se nanj lahko zanesem. Vendar mi pa ne more materialno pomagati sedaj.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Najprej prosim za nasvet svoje otroke, potem pa še krog svojih prijateljic. Prej sem tudi moža, sedaj ko ga nimam več se pa osredotočam na te osebe, ki so mi blizu. Prijateljice si vse povemo, tako da vem, da mi bojo tudi one pravilno svetovale.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Jaz se najlažje oprem v takem primeru na svojega brata. Svojih otrok s svojimi skrbmi nočem obremenjevati, brat pa je vseeno moja generacija in me razume. Tudi tako sva zelo povezana, tako da se nanj najlažje oprem. Vendar moram omeniti tudi njegovo ženo, ona je tudi vedno zraven. Potem pa tudi na otroke. Saj me že tako poznajo, da če je kaj narobe takoj vedo. Vendar poskušam sama priti skozi emocionalne krize.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Moje druženje je tako, da se zelo veliko dam na svojo družino in svoje vnuke. Tako, da veliko prostega časa posvetim njim. Skupaj gremo na izlet, imamo skupna kosila, sedaj poleti bomo

imeli piknike. S hčerko živimo skupaj, tako da smo kar povezani in smo dosti skupaj. Z Društvo upokojencev Ribnica tudi hodim na izlete in druženja, vendar meni vsi izleti v društvu ne pašejo. Vedno pa se bom osredotočila na to, da če bojo šle moje prijateljice na izlet, bom poskusila, da bi šla jaz tudi. Ker je fino, če si v družbi ki ti ugaja. Pozabila pa sem omeniti, da tudi jaz hodim skoraj vsak drug dan na kavico s svojimi prijateljicami, za kakšno urico, potem grem pa hitro kuhat kosilo. To je moj ritual skoraj vsak dan.

Šifra člana: 210502

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To so moji najbližji sorodniki, oziroma najbližja družina. Pri meni tako ali tako živijo vsi sorodniki okoli mene. Smo sosedje. Jaz grem brez zadržkov, smo tako povezani med seboj, da ni noben problem, če kdo kaj potrebuje. Sploh, ker živi sestra z družinami poleg naše družine.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Jaz najprej vedno prosim za nasvet moža, potem prijateljice in pa sestro. To bom vedno povprašala. Jaz temu pravim, naš kofetarski krožek. To je moja skupina prijateljic, ki smo vedno skupaj, pa tudi vse smo aktivne v Društvu upokojencev Ribnica.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Jaz v možu vidim mojo desno roko in on je tista oseba, katera mi pomaga v emocionalni stiski. Potem pa se obrnem še na svojo sestro, kasneje pa k prijateljicam. One mi tudi nudijo dobro oporo. Sploh posebno še takrat, ko pride kakšna kapljica čez rob in je potrebno se pogovoriti.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obišejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Družim se povečini s svojo družino, otroki, vnuki, ki jih je kar veliko. Potem se družim s prijateljicami. Nekaj prijateljic je še iz časov, ko sem bila v službi v osnovni šoli, potem pa še te prijateljice, s katerimi se dnevno dobivam na kavi že skoraj 10 let. Družim se tudi v Društvu upokojencev Ribnica, kjer hodim na izlete in dopuste. Menim, da sem kar komunikativna oseba in da mi ne primanjkuje druženja. Včasih si mislim, da mi prav zmanjka časa zase.

Šifra člana: 210503

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Kar se tiče kakšne finančne pomoči, najprej pri hčerah ali pa pri možu. Kar se pa tiče kakšnih pa takih pomoči glede materialnih zadev pa pri sosedih. Ali prepoznate te osebe v omrežju? Ja vse osebe prepoznam v omrežju. Tudi osebam prav zaupam, da bi mi vrnil nazaj, tudi če bi posodila denar tem sosedam jim popolnoma zaupam. V Društvu upokojencev Ribnica si še nisem nikoli nič sposodila, če bi si mogla bi šla seveda, brez zadržkov, drugače so pa vse moje sosede članice Društva upokojencev Ribnica. Drugače pa da bi šla k kakim drugim članom v Društvo pa ne. Recimo jaz, ker nimam prevoza in kadar me more kdo kam peljat vedno prosim družino ali prijateljice. Prijateljice pa so tudi članice v društvu. Vendar raje se najprej obrnem na svojo družino v prvem krogu šele potem na sorodnike, ki sem jih napisala v drugem krogu.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Najprej se posvetujem z otroci, včasih če je bolezen potem vedno k zdravniku. Če so pa nasveti na vsakdanji ravni, pa se z otroci posvetujem, drugače pa tudi veliko s svojimi prijateljicami. V Društvu upokojencev Ribnica pa vedno imamo sestanke, da se odločimo kaj bomo in si svetujemo, ekipno. V bistvu se pogosto o stvareh posvetujem z večino osebami katere sem zapisala v krog, ker ti so mi res blizu.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Recimo takrat ko sem imela operacijo, sem se z družino, ker je bilo to najbolj osebno. To so bili otroci in moj mož. Drugače se tudi z izbranimi prijatelji pogovarjam o osebnih stvareh. Tut z vsemi ki sem jih naštel v tem krogu se lahko z vsemi pogovarjam o osebnih stvareh. Mislim, da imam kar dovolj veliko družbo, ki jim zaupam in mislim, da ne bi hotela večjega kroga. Tudi vedno se pogovarjamo s prijateljicami skupaj v krogu. V bistvu smo tako povezane, da med sabo nimamo nobenih skrivnosti. S temi prijateljicami smo si zelo intimne.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Družim se v Društvu upokojencev Ribnica, kamor hodimo na razne izlete, večerjo in rojstne dneve. Rojstni dnevi v družini pa se osredotočamo bolj na kosilo ali pa večerjo. Ali pa tudi kaki pikniki pridejo v poštev. Z možem se druživa z enim parom, s katerim smo prijatelji s katerimi hodimo na dopust. Vsako leto hodimo s tem parom skupaj na dopust, ali pa tudi na manjši izlet, ali pa v njihovo zidanico. S prijateljicami pa se res veliko družim, skoraj vsak dan se vidimo, če ne z eno pa z drugo prijateljico. Oziroma to so moje sosede. me smo že čez 30 let povezane. Sem zelo komunikativna ženska. Tako, da tudi ne pogrešam, da bi se več družila, ker imam kar veliko družbe, tako z Društvom upokojencev Ribnica, kakor tudi z drugimi prijateljicami. Se pa udeležim vseh izletov v društvu, če mi le čas, zdravje in finančno stanje dopušča.

Šifra člana: 210504

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Jaz grem kar k sosedi. Moja soseda je zelo v redu, tako da če rabim kaj si vedno grem k njej sposodit ali pa jo prosit za pomoč. Potem pa k mojim prijateljicam, njih lahko pokličem kadarkoli kaj potrebujem. Vendar se ne počutim takrat najbolje, mi je kar malo nerodno morem priznat. Tako, da za vse najraje kar rečem možu, če pa on res ne more potem pa se je potrebno obrniti na druge. Včasih je treba tudi plačati za to.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Jaz prvo se glede vseh stvari prosim za nasvet moža, ker otrok nimava, se potem lahko obrnem še na moje prijateljice. In to je moj krog. Poskušam pri sebi ugotoviti kaj naj naredim, potem vprašam moža potem pa še prijateljice kaj menijo. Pa se tako lažje odločim.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Jaz se vedno obrnem prvo na moža, ker mi je on najbližje. Potem morda pa še do prijateljic, vendar skoraj vedno, je mož tisti, ki mi zadostuje. Tudi še preden kaj možu potarnam, najprej dolgo pri sebi premišljujem kako bi izboljšala situacijo.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Moj mož s katerim preživim veliko časa, potem pa moje prijateljice. Z njimi se vidim tudi skoraj vsak dan. Prav tako, sem včlanjena v Društvo upokojencev Ribnica kakor one, tako, da se vidimo kar pogosto. Prav tako hodim na izlete, oziroma poskušam biti jaz in mož čim bolj aktivna v društvu. Obiskujem tudi sorodnike, vendar se z njimi ne družimo tako pogosto.

Šifra člana: 210505

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To so osebe v mojem prvem in drugem krogu, včasih pa so to osebe v tretjem krogu. To so seveda moji najbližji. Včasih se mi zgodi, da pokličem tudi koga, ki ni tako blizu in ga nisem omenil v omrežju. Tudi če jih nisem napisal v omrežje, se zanesem na te osebe. Bodisi so prijatelji ali pa sorodniki. Tudi pričakujem da mi bodo pomagali.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Včasih vprašam tega Toneta, ki je približno mojih let on mi zna svetovati. Čeprav sedaj, ko ima takšno funkcijo, ne morem več veliko dati na njegove odgovore. Kaj pa kakšne zunanje sodelavce? Ja tudi to je treba, kaj pa češ če ne veš, z nekom se moreš posvetovati. Kakšen

občutek vas obdaja, občutek pristopa? Sem zelo sproščen človek, kadar se za nekaj odločim tudi tako nastopim. Ampak vedno najprej pri sebi premislim, šele potem nekoga nekaj vprašam.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Na to vprašanje bom rekel, da z nobenim. Tudi mislim, da nas je zelo malo takih. Sem tip človeka, ki sem za osebne zadeve zelo zaprt vase, in kadar bi mi kdo kaj hotel se zelo zaprem vase. Svoje osebne stvari bom že pri sebi razdelal in se sam odločil tako kot je prav.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Obiskujem in družim se s svojimi otroci, sestro in občasno tudi svojega brata. Zelo mi je pomembna družinska vez. Kakšna pa je vaša družba in kako se družite? To delam brez kakršnihkoli ritualov, kakor nanese tako je. Dobimo se ponavadi ob kosilu. Ali pogrešate, da bi se več družili s svojimi? Ja seveda, zelo pogrešam to. Vendar sedaj so otroci odrasli, vnuki imajo svoje življenje, službe, družine, težko je vse skupaj uskladiti. Seveda lahko izrazim željo, da bi se z njimi več družil, vendar v to jih ne morem prisilit.

Šifra člana: 210506

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To so moji ožji, to so seveda moji otroci. Še posebno od sina, od njega pa iščem kakšno koli pomoč. In pa od vnuka. Seveda moški mi bo lažje kaj pomagal. Še posebno tehnična opravila bo to vnuk. Najraje imam, da mi pomaga otrok. Brez zadržkov pokličem in povem kaj bi rada in vedno reče: "Ko bom imel čas." In pride in pomaga. K drugim ljudem po pomoč pa ne hodim rada. Zakaj? Ma ne da ne bi zaupala sosedom, samo moji otroci so pa le moji otroci.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Ja pa spet na svoje. Tudi hči nam pomaga veliko. Drugače pa z možem vse najprej pregledava, prediskutirava, poiščeva kakšen ustrezen vir in se poskuša sama dva odločiti kako pa kaj. Tudi posegamo pri naši hiši po strokovnih knjigah. Potem ko mi mož tudi svetuje se vedno skupaj, odločiva da greva po nasvet še naprej. K svojemu sinu in tako dalje. Vedno pa potrebujem neko potrditev, če je to prav ali ne. Kaj pa s sosedi in prijatelji? S sosedi tudi, vendar kakšne manjše nasvete, takšne vsakdanje. Recimo, kar se tiče zdravja ali pa receptov, zdravnih rastlin, takrat se obrnem na sosedo, ker ona ogromno ve.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Jaz imam za to moža. Kadar pa je kaj takega narobe, potem se obrnem na otroke in na svojega brata. Vendar konec koncev pa se vedno pogovorim z možem. O vseh svojih osebnih zadevah, je on tisti, ki mu res lahko resnično zaupam.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Midva imava druženje v dvoje z mojim možem. Tudi kadar je treba kam it je druženje v dvoje. Prav danes je nastopala vnukinja z mažoretkami, pa naju je povabila. Pa jaz nisem imela časa, ker sem imela veliko dela. Sem rekla možu naj gre sam, pa ni hotel it. Je rekel: "Sam pa ne grem." Pri nas je tako. Je treba it na izlet, mož ne more it, jaz ne bom šla sama niti pod razno ne. Strogo sem navajena, da vse počneva skupaj. Oba skupaj, greva na NOB proslave greva skupaj. Samo enkrat sem šla sama na izlet. Pa mi ni bilo všeč. Tudi vsi pravijo, da to ni v redu, da sva vedno skupaj. Življenje naju je tako povežalo, tako sva se navadila. Tudi v službo sva skupaj hodila vsak dan v Loški Potok, potem je šel študirat in sva bila štiri leta narazen. Potem pa je on dobil službo tam kot jaz v Ribnici pa sva bila spet skupaj. In tako sva se navadila. Tako, da sama ne greva nikamor. Oziroma mislim, da gre on samo na lovski sestanek in na lovske zadeve sam. Drugače pa druženje vedno skupaj, ampak ne pogosto. Ne hodiva veliko po teh zabavah, ki jih prireja Društvo upokojencev Ribnica. Mogoče samo na kak izlet, ki ga organizirajo, vendar skupaj. Drugače pa veliko hodiva na razne rojstne dneve in obletnice, seveda sedaj so že 80-te. To vse v družinskem krogu ali pa v krogu prijateljev. Ti prijatelji so bolj naši sosedi, v naši ulici. Ko je imel mož 80 let, so bili v bistvu osebe v mojem krogu vsi povabljeni. V družinskem krogu je pa tako, da praznujemo

vendar ne na veliko. Kadar imava midva z možem rojstni dan, pride družina, tako za eno urco se malo usedemo in poklepetamo. Če pa ima kdo drug v družini rojstni dan, nas po navadi pa na kosilo povabijo k njim.

Šifra člana: 210507

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Morem omenit, da sva jaz in žena zelo navezana en na drugega. Delujeva kot ena celota. Zato vse stvari, najprej naredim oz. prosim njo za pomoč, če seveda lahko. Drugače pa potem se vedno osredotočim na svoje otroke. Nočem jih obremenjevat, vendar če jaz in žena ne moreva, vem, da mi bo otrok ali pa vnuki lahko pomagali. In tudi vedno pride sin kadar ga prosim, vendar ne pride takoj, ampak ko ima čas. Nisem pa nestrpen takrat, ker vem da bo prišel, samo takoj ko jaz hočem pa ne more. Kaj pa s sosedi? Veliko raje se osredotočim na svoje otroke, ker jim bolj zaupam.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Vedno se osredotočim na ženo. Z njo skupaj pregledava in poiščeva pravilno odločitev. Ko mi ona svetuje in mislim, da ima prav potem se kar hitro odločim. Če pa nisem popolnoma siguren potem pa greva kar skupaj po nasvet k otrokom. Pa mi še oni svetujejo kaj naj naredim in se potem takoj lažje odločim. Če je pa neka specifična zadeva, pa greva najprej vprašat sina kaj misli. Vse to počnem mirodajno.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Jaz o svojih osebnih zadevah zelo malo govorim. Sem človek, ki poskuša vedno vse sam in pri sebi razdelat kaj je prav in kaj ne. Vendar vem, da imam ob sebi ženo. Veste, ne skregava se velikokrat. Zelo redko, niti ne pomnim kdaj sva se nazadnje. Tako, da je žena z mano, kadar nastopijo kakšne osebne težave. Ampak to sedaj zelo poredkoma, prej je bilo to pogosteje. Skratka to je moja žena.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Jaz se najraje družim s svojo ženo. Ona je meni vse in mi ugaja in z njo se najraje družim. Potem pa še z svojo družino, sinom in ostalimi, ko imajo čas pa kaj pridejo na obisk k nama. Potem pa se družim še z lovci in tako malo s sosedi. Da na hitro čez ograjo kakšno rečemo. Drugače sva z ženo vedno skupaj, redko kdaj greva na kak izlet, res redko kdaj. Mogoče z Društvom upokojencev Ribnica greva na 1 do 2 izleta na leto, na plese pa ne hodiva prav pogosto. Tudi sama dva ne greva nikamor. Raje ne grem pa sem doma, kakor da bi mogel it sam. Z družino pa se družimo za rojstne dneve, ampak nikoli ne praznujemo na veliko. Tako kak obisk ali pa kosilo v nedeljo. Drugače pa najraje svoj prosti čas preživim z ženo.

Šifra člana: 210508

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Različno, sorodniki s tega dela, kadar bi potrebovala kakšno posojilo ali ostalo, sosedje pa pri opravilih. Ali so kakšne osebe, ki jih niste v diagramu zapisali, pa menite, da bi jih bilo potrebno omeniti? Za enkrat še nisem potrebovala, ampak vedno se lahko obrnem na ljudi katere sem zapisala. Jim tako zaupam, da druge sploh ne potrebujem. In to počnem prav brez skrbi. S sosedi v tej hiši, to je več kot 30 let imam s sosedi dobila dober stik, smo se spoprijateljili. Imamo tudi ključe od stanovanj in kdorkoli karkoli potrebuje se zanesemo en na drugega. To je čisto preprosto brez problema. Že prej v službi sem delala v tovarni na socialnem področju, imela sem zelo veliko stikov z delavci in sem obdržala nekako tak stik tudi s sosedi. Zelo je pomembno, da se z osebami, ki so ti blizu dobro razumeš. Včasih so rekli: "Sosed je prva žlahta." Jaz imam svojih sorodnikov veliko, ampak preden bi ta sorodnik prišel do mene, se meni lahko že marsikaj zgodi, sosed je pa samo tri korake stran od mojih vrat.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

To so moji sosedje. Sem v bistvu že prej omenila, ampak to bojo moji sosedje. Drugače sem pa precej samostojna, kljub svoji visoki starosti. Drugače pa se obrnem tudi na mojo

nečakinjo, ki sva si tudi zelo blizu. Kaj pa v društvu upokojencev Ribnica? V Društvu upokojencev Ribnica pa tako, v manjših krajih takega profila ni, kjer bi starostniki potrebovali nasvet prek društva, se raje obrnejo na zunanje sodelavce, v mestih pa upokojenci lahko koristijo, da se obrnejo na taka društva.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Kadar nastopi kakšna osebna kriza pri meni, jaz se pogovorim z mojimi sosedi. Ker to so moji prijatelji. Ni dolgo nazaj kar sem izgubila prijatelja in mi sosedge stojijo ob strani. Tega se zavedam. Drugače pa se prav tako obrnem na mojo nečakinjo.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Družim se z dvema društvoma. Z Društvom upokojencev Ribnica, kjer sem hodila na izlete in pa še z enim društvom kamor sem hodila v gledališče in podobno. Vendar sedaj sem že malo starejša in mi zdravje to ne dopušča, tako da počnem to poredkoma, vendar če se počutim v redu pa grem še vedno rada. Drugače sem veliko časa preživela s svojim prijateljem, sedaj pa se bom družila s svojimi prijateljicami. Ne delam si sama težav, če same pridejo. Drugače pa se s sosedi veliko družimo. Najpogosteje imamo piknike tukaj od zadaj pečemo in se veselimo. Zelo dobro se razumemo tukaj v bloku, v redkokaterem se tako dobro razumejo. Mi pa se kar družimo, tudi na vrtu smo veliko časa skupaj.

Šifra člana: 210509

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To so osebe, ki so mi najbližje v moje prvem krogu. Otroci, mož, brat. Zaupam osebam, sploh osebam, ki so v prvem krogu, ki so mi res najbližje. In mogoče še kakšni bližnji sorodniki, kot je recimo moj brat in njegova žena. Druge osebe, so pa tako občasno, da bi pa se prav zares pa redko, zelo redko. Kot recimo moja sestra nanjo zelo redko, ker živi daleč. Prej sem se veliko na mamu, vendar je sklerozna in pozabljiva, tako da nanjo se sedaj ne morem več. Kaj pa s

sosedi, prijatelji? S sosedi pa skoraj nikoli, res skoraj nikoli. Niti ne vem, če bi prosila za pomoč.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

To je pa moja dobra prijateljica. Na njo se dostikrat obrnem za kak nasvet. Res, tudi na kavico veliko hodive pa se tam vse pomenive. Drugače bi izpostavila pa seveda mojo družino. Ampak po večini pa prijateljico.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

To pa z svojim možem. Drugače pa najraje stvari zadržim zase. Sem tak tip človeka, ki to res zadržim zase. Potem povem možu, se z njim pogovorim, ali pa s svojo hčerko. Njej tudi zelo veliko zaupam, še posebno sedaj, ker ima ona svojo družino in se sedaj lahko poistovetimo. Drugače bi se lahko tudi na mamo, samo je sedaj bolna. Saj veste kako je, v družini vedno ostane in se stvari ne raznašajo ven. Saj veste kaki smo Slovenci.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obišejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Vsak dan hodim s svojo prijateljico na kavico, kjer se kako urico ali več podružive. Razen ob nedeljah tega ne počneva. Tako, da to je moja prijateljica s katero se družim. Ampak rada imam posamezna druženja. Drugače se pa družim v sklopu svoje družine in svojega brata, ki živi poleg nas. Kaj pa z Društvom upokojencev Ribnica? Ja z njimi se tudi, kadar grem na kak izlet ali pa ples, piknik. Moj mož še vedno hodi v službo, jaz pa grem po večini s svojo prijateljico prek društva.

Šifra člana: 210511

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Ja to so moji sosedge. Pa potem družina potem pa še prijatelji. Mam dobre odnose s vsemi temi, tako da prav brez zadržkov grem pa rečem, da nekaj rabim. In to tudi mi pomagajo. In obratno, če oni potrebujejo jaz vedno vrnem. Kaj pa v Društvu upokojencev Ribnica? Trenutno ne, tudi imam Tončka, ki je invalid in ne potrebujemo nobene pomoči in živiva tukaj.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Ja, ali grem včasih do zunanjih sodelavcev, kot je recimo zdravnik. Drugače se pa s svojim partnerjem veliko pogovoriva. Z otroci pa se pogovorim kadar so kake take stvari, jaz bi temu rekla hišne stvari, družinske stvari.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Najprej s svojo hčerko, ali pa pokličem hčerke od mojega prijatelja. Ti mi stojijo ob strani. Trenutno pa sem do nekje zdrava in aktivna, tako, da ne potrebujem neke pomoči, da bi se sploh s kom še karkoli pogovarjala.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Družimo pa se z Društvom upokojencev Ribnica, s temi grem enkrat na teden na kavico, pa se pomenimo in družimo. To je družba nas osem upokojencev. Redno hodim tudi na vse izlete in srečanja z društvom. Pa tudi moj partner gre zraven na vse to, kljub močni bolezni. Drugače se družim s svojo hčerko ali pa s sosedo malo. Drugam pa ne hodim, raje se družim z osebami v društvu.

Šifra člana: 210512

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

V glavnem, če rabim kako hitro pomoč, če mož ne more grem k sosedovim. To je najhitreje, ker je vedno nekdo doma. Drugače pa je to mož. Otroke nočem obremenjevat, ker ne živijo blizu. K sosedovim pa grem kar prosit kaj, tudi če nisem šla, pa so zvedeli da sem potrebovala pomoč, potem kar rečejo: "Ja zakaj pa nisi k nam prišla, pa bi ti mi pomagali." Sploh mi ni nerodno. Mamu s sosedi tako dober odnos. Tako, da vse poteka obojestransko. K drugim pa sploh ne bi šla, kakor k sosedovim. Če pa ne bi mogli, pa bi se vseeno obrnila na svoje otroke.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Jaz vprašam takega, ki mu zaupam. Največkrat je to moja hčerka. Midve se pogovarjava kakor s prijateljico. Že od majhnega je ona taka, in najprej se nanjo obrnem, kadar potrebujem nasvet. Mogoče pa kdaj tudi na sosede. Ampak to bolj poredko. Če se tiče to pa tudi družinske zadeve pa imam moža, ki mi lahko svetuje. Včasih pride tako, da vem kaj mi bo on odgovoril, pa potem vprašam hčerko. Ker človek se sam odloči za koga je kakšno vprašanje.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

S svojim možem, hčerki pa sploh lahko. Sinu ne morem tako. Jaz sinu zaupam, pa mi potem samo reče, da bo bolje. Jaz pa potrebujem tako kot vsaka ženska, da se pogovoriš. Kaj pa s sosedi in prijatelji? Ja imam kolegico, ki ji zaupam in pa moja draga soseda tukaj čez. Ona je oseba, ki je vredna zaupanja. In je tudi tak tip človeka, da zna. Velikokrat grem k njej. Ona je od samega začetka, ko smo se sem priselili moja soseda in pozna vso situacijo, in je vredna zaupanja. Pa starejša je kot jaz, tako da je kot mati in dobra prijateljica. Drugače sem pa človek, ki raje sama rešim zadevo. Če se pa ne da, pa grem vprašat kako naj rešim zadevo. Nočem takoj it tožit kako mi je, ne maram tega. Če je kaka malenkost, pa potem vprašam malo hči pa potem sama rešim, če pa ne gre pa se obrnem na te katere sem opisala.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Po navadi se družim s temi osebami katere sem napisala v diagram. To je moja ožja in širša družina in moji sosedje pa tudi par prijateljev. Sicer so tudi osebe katere nisem napisala. Zelo

rada grem v družbo, rada potujem in zelo rada sem v družbi. Z mojo družino je tako, da se ne dobivamo na kupu. Razen kadar so rojstni dnevi, gremo mi k njim oni k nam. Edino to pa imamo tako urejeno. Drugače s temi širšimi sorodniki iz drugega kroga, zelo radi kartamo in gremo velikokrat skupaj kam in se dobivamo in kartamo. Potem hodimo s temi prijatelji iz tretjega kroga skupaj v planino, oni so iz Ljubljane in potem se dobivamo bolj poleti, da hodimo v hribe. Tudi mi imamo prikolico ob Kolpi tako, da oni pridejo k nam. Tudi drugi prijatelji, ki jih tukaj nisem omenila. Kako pa s sosedi? S sosedi pa imamo velikokrat piknike, pa kadar imamo delovno akcijo se družimo. V bistvu kar mimo grede se podružimo in se super razumemo. Kaj pa z Društvom upokojencev Ribnica? To pa bolj redko. Moj mož ne mara hodit tja, tako, da jaz sama pa tudi ne grem. Mislim, da so tam v društvu bolj ženske ki so same in se potem tako družijo. Jaz vem, da se imajo zelo lepo, mogoče pa bom kdaj tudi jaz šla z njimi. Jaz pa grem na kak izlet ali pa srečanje pa potem še moža sabo vzamem, čeprav on ni v društvu.

Šifra člana: 210513

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To je moj sin, v glavnem je moj sin. Ki živi prav blizu in grem kar k sinu si sposodit. Prav blizu živijo in če kaj rabimo potem grem kar k svojem sinu. K drugemu res ne hodim. Ampak če bi pa kaj potrebovala, menim, da bi mi sosedi pomagali. Ampak če imaš svoje blizu, ne boš obremenjeval drugih a ne?

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Ja to so moje snahe v glavnem. Ker smo zelo v dobrih odnosih in se lahko zanesemo ena na drugo. V glavnem moje snahe. Tudi k drugim ljudem se nisem nikoli obrnila, razen k svoji družini.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Jaz se vse zanesem na svojega moža, sina in snahe. Še posebno na snahe, ker so ženske, da me razumejo. Ker moški vseeno drugače razumejo. Drugače pa kar takoj rešujem stvar, kadar se mi pojavi problem. Brez zadržkov grem takoj po pomoč. Do moža, potem do svojih otrok, če še vedno ne vem kaj narediti, kam se obrniti. Seveda to so snahe, ki mi zelo stojijo ob strani.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obišejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Vsak dan imam na kosilu tri družine. Od vseh mojih sinov družina pridejo vsi na kosilo vsak dan. Razen ob nedeljah, pa oni nas povabijo na kosilo. Tako, da en dan pa ne rabim jaz kuhat. In tukaj se vsi zbiramo, pod to klopjo. Zelo veliko damo na našo družino. Skupaj nas je 15 članov, in se vsak dan družimo. Čez vikend pa ne hodijo k nam, ker nas nočejo motiti. Nikoli nisva z možem sama, razen zvečer okrog 17h pa vsi odidejo, pa nastane tišina, ki jo tudi potrebujemo. Kaj pa z Društvom upokojencev Ribnica? Veste kako, nimam časa, pa bi rada. Saj vidite, da mi ustreza to, da imam vedno vsak dan svojo družino ob sebi. Ampak greva pa z možem vsako leto prek upokojencev na dopust v Izolo, tako, da imam stik z društvom. Ker ima človek ugodnosti. Tudi bolna sem, tako jaz in mož tako, da težko hodiva na izlete. Tudi doma imam dovolj družbe, tako da jo v bistvu ne pogrešam. Tudi s sosedo se zelo veliko pogovorimo, kar čez ograjo. Mamo vsak dan stik z njimi tako, da je to tudi druženje.

Šifra člana: 210514

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To so moje hčerke, vnuki, moja partnerica s katero živiva in pa tudi bližnji prijatelji. Sedaj ko imam okvaro zaradi kapi, še posebno se zavedam na koga se lahko zanesem. To so res te osebe katere bom še enkrat izpostavil. Moja partnerica, katera zame skrbi, potem moje hčerke, ki so vedno v pomoč in dobri prijatelji. To so osebe vredne zaupanja.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

To prosim vedno mojo partnerico in pa hčerke. Tudi partnerica se dobro razume z mojimi hčerkami, tako da včasih mislim, da naredijo kaj kar brez mene. Tako, da preden me je kap pa

sem se veliko posvetoval tudi s prijatelji, saj se sedaj še tudi, ampak me je z družino bolezen veliko bolj povezala.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

To je moja partnerica. Brez nje pa mislim, da tudi mene ne bi bilo več. Drugače se pa rad pogovorim z veliko ljudmi, ki jim zaupam, in v tolikih letih vidim, da so to prave osebe, zaupanja vredne. Vendar pa še vedno zelo veliko premislim pri sebi kako pa kaj morem narediti, čeprav moja partnerica to že ve še preden ji kaj omenim.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Ja družim pa se ja. S svojimi prijatelji, ki so tudi v Društvu upokojencev Ribnica. In poskušam tudi jaz, kljub bolezni čim več sodelovat, tako kot tudi oni sodelujejo. Vsak teden se dobivamo, drugače pa tudi pridejo k meni prijatelji, saj veste tako popoldan malo ali pa pod večer, ko imamo čas pa se kaj pomenimo. Hčerke pa so tudi kar dosti ob meni, vendar glede druženja pa se veliko raje družim s svojimi prijatelji, ki si tudi generacijsko ustrezamo.

Šifra člana: 210515

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To so moji sorodniki, moji bližnji sorodniki. Če pa bi res nujno rabila, bi pa izpostavila moje sosede. Na njih vem, da se lahko zanesem. Mislim, da se pozna, če živiš v vasi, da so sosede res tisti, da ti pomagajo če kaj potrebuješ.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Moja sestrična, ki sva si generacijsko tudi zelo blizu. Njo vedno prosim za kak nasvet. Oziroma najprej sama pri sebi razdelam, potem pa še njo vprašam. Niti nočem obremenjevati druge ljudi s tem, res ne. Čeprav tudi moje sestre vedno vprašam za nasvet. Saj ko so ti tako

ljudje že dolgo časa blizu, kar pozabiš omenit. Ja moji dve sestri pa sestrična. To je ta ženska naveza bi rekla.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

To se pa zanesem na moji dve sestri. Vedno sem se in vedno se bom. Meni to zadostuje kar imam, in da bi veliko zaupala nočem. Ker potem zaupaš nekemu potem pa lahko čisto nekaj drugega ven pride. Ljudje so nevoščljivi in zleht in se zanesesh na svoje.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Družim se z sestrama in sestričnima, tako da se dobimo na kavici in klepetamo. Še posebno k je ena sestra bolna, sem veliko z njo. Kar pogosto, dvakrat na teden sigurno. Potem se družimo s temi prijatelji, gremo vsako leto v toplice z njimi, to že od zmeraj ali pa na morje. Ob nedeljah se družimo s temi prijatelji iz Društva upokojencev Ribnica. Ampak moj mož ni včlanjen, ampak se vseeno družijo. Jaz pa grem potem še na kak njihov izlet ali srečanje on pa ne. Ker on tega ne mara ravno, meni pa to ustreza. Tako, da grem kar sama. Pa ni nič narobe.

Šifra člana: 210516

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To so moji sosedge in prijatelji, zelo so v redu in jih imam najrajši. To so osebe vse, ki so v mojem krogu, kot sem omenil, prijatelji, sosedge in družina. Meni ni prav nič nerodno, če nekaj delam pa ne morem naredit, ker bi rabil, da mi pride nekdo pomagat. Ja kaj potem, otrok ni doma so v službi, potem pa hitro zakričim pa pride sosed pa skupaj dokončava. Če pa on kaj rabi pa grem jaz. Tudi ko se pri hiši dela, kljub ne vem kakim zakonu o delu na črno, meni bojo sosedge še vedno pomagali in jaz njim. No in ti moji prijatelji. Družina to pa je že čisto samoumevno.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

To so osebe v mojem omrežju, še posebno mojo ženo in pa prijatelja. Vinko je moj dolgoletni kolega in nanj se res zanesem v vsakem primeru kadar potrebujem karšnikoli nasvet. Ker vem, da mi dobro svetuje.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

To je pa moja žena, res njej pa vedno. Če je ona moja potem res lahko samo njej zaupam. In sploh o osebnih stvareh nočem z drugimi govorit, ker nikoli ne veš kaj lahko pride, oseba s katero pa živim, pa vem da ji zaupam.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

To so moji sosede, prijatelji. Sem tudi lovec, tako da hodim tja veliko pa se z njimi družim. Potem gremo tudi s prijatelji v toplice in na dopust. Z družino, otroci pa se ne družimo prav posebno, bolj vsak zase. Midva sva starejša pa imava svojo družbo, oni pa svojo. Drugače pa ne hodim tako veliko okrog z društvom, mogoče enkrat do dvakrat na leto, ker imam tudi pri lovcih veliko prijateljev. To grem takrat bolj, ko žena hoče it. Potem grem pa še jaz.

Šifra člana: 210517

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To je moje bližnje sorodstvo in bližnji sosedi. To je v bistvu tretji krog, katerega sva izpolnili. Ali ste zaprosili kdaj koga izven tega kroga? Seveda sem, sosede, ki niso tukaj omenjeni. To so osebe, ki so iz mojega prejšnjega kraja bivanja, vendar se še vedno dobro razumemo. Vedno pa sem naletela na dober odnos, tudi nikoli ni bilo potrebno uslugo vrniti. Še vedno mislim tako, da kadar mi nekdo nekaj dobrega stori, vedno ob priliki to vrnem. Greste po pomoč brez kakršnega koli zadržka? Vedno povem kar mislim, in nimamo s sosedi nobenih konfliktov. Imamo vse na eni prijetni zadevi, ker mislim, da je prav da ni nikjer konfliktov in da živimo brez prikrivanja.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Najprej se vedno posvetujem vedno z možem. Nočeva nobenega obremenjevat, vendar če karkoli potrebujeva se morava na nekoga zanest. In to so najini otroci, hči in sin. Tudi razumevanje s strani zeta in neveste mislim, da je v redu. Tako, da mislim, da pri meni vse ostane na družinski osnovi.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Vedno se o osebnih stvareh pogovorim s svojim možem. Potem najprej povem svoji hčerki. Kasneje pa še sinu in nevesti. Meni je mož največja opora. Ampak morem omeniti, da se skoraj pa še vedno oslonim na svoje otroke.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obišejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Družim se s svojo družino, saj so vedno pri nas. Čez teden kaj delava z možem, pride popoldan na pomoč tudi nevesta in sin ali pa samo na obisk. Raje vidim, da na obisk. Čez vikend je pa polna hiša. Pridejo hči in njena družina. Praznujemo vse rojstne dneve v družini, pozorni smo tudi do sosedov. Vendar center druženja je tam kjer sva midva. Tako, da druženje v krogu družine poteka vedno pri nas. Družimo se tudi z najbližjimi sosedi v vasi. Sem pa tudi aktivna članica Društva upokojencev v Ribnici, tako, da se veliko družim tudi z ostalimi člani. Prav tako pomagam pri vseh vrstah organizacije v društvu in poskrbim, da se imamo čim boljše.

Šifra člana: 210518

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Ali so to osebe v vašem omrežju? Te osebe so v mojem omrežju. To se bolj oslanjam na mojo družino. In vedno premislim, močno premislim, ali jih res potrebujem. Šele potem se spravim

po pomoč, če res ne morem sam. Lahko bi rekel, da bi sem spadali tudi kakšni res redki prijatelji, za katere bi prosil za pomoč.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Najprej vedno prediskutiram s svojo ženo. Potem mogoče s svojimi bližnjimi, to je dokaj prikazano v omrežju. Še posebno bi rad izpostavil osebe v prvem in drugem krogu. To so moj sin z družino in hči, moji bratje. Potem pa se že skoraj konča. Ali ste bili zadovoljni z rezultatom, katerega so vam ponudile osebe? Ja skoraj vedno, sem sprejel njihov nasvet. Zato jim tudi zaupam. Vedno pa razmislim kaj potrebujem, h komu se obrnem, ali ima dotična oseba čas.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Jaz osebno kot moški se o svojih osebnih stvareh ne pogovarjam z nobenim. Zelo rad sam razčiščujem, počasi, ker potrebujem svoj čas. Največkrat sem sam pri sebi rešil težavo. Skozi življenje sem ugotovil, da se največ emocionalnih stisk rešuje z garanjem, v glavnem z fizičnim naprežanjem. In tako sem tudi preživel svojo emocionalno krizo, ko sem imel raka. Sam sem se spoprijel in z fizično preokupacijo tudi preživel bolezen. Sploh pa pri tem nisem hotel obremenjevati svoje žene.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Še dobro, da se lahko družimo. Najprej se družim s svojimi najbližjimi, to je moja družina. Največkrat se seveda družim s svojo ženo. In tudi najraje. Veliko hodiva v hribe, sva na vikendu, si vzameva čas zase. Imamo tudi srečanja ob rojstnih dnevih in piknike. Vedno tudi obeležimo moj rojstni dan, kjer pridejo vsi vnuki zaradi obveznosti, pa tudi ženin. Potem se vidim še z brati, sestrami, sestričnami, kjer imamo nek klan druženja s sorodniki. Potem pa še z prijatelji, člani Društva upokojencev Ribnica če gremo na izlet, športne dogodke, pevsko druženje. Sodelujem tudi na kulturnih prireditvah in sem zelo rad aktiven član v drugih društvih. Menite, da vam zadostuje to druženje? Glede na aktivnost in vpetost v to menim, da

bi moral tudi kaj izklopiti. Včasih postane tudi malo moteče, ker za najbližje ne ostane časa, vendar pustimo sedaj to.

Šifra člana: 230501

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

V glavnem sina, če ga ni doma, potem pa soseda. Imamo vseeno take odnose, da je prav vse brez zadržkov. Ker so mi tukaj najbližji. Kaj pa zunaj omrežja, ste kdaj prosili za materialno pomoč? Ne to pa nisem, raje sem počakala, da so utegnili in mi pomagali.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Po navadi največkrat s sestro. Drugače pa velikokrat tudi s prijatelji. Ampak večinoma s sestro. Ker jo najdlje poznam in mi vedno zna povedat kaj je prav in kaj ne, če se jaz ne znam odločit.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Tudi s sestrami. Veliko bolj s sestrami, kakor s svojimi otroki. Pač tako odnos imamo, tudi z otroci ni bilo nikoli take potrebe.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Poleti grem z enim ali z drugimi na morje. Največkrat s starejšim sinom. Ker pa tudi pazim na otroke, potem me vključijo vedno zraven, tako da sem kar veliko z njimi. Ostal sin in žena sta pa več doma, ampak živita nad mano, pa imajo veliko več časa. Tako da se družim z njimi. Grem z njimi na morje. S sestro hodim skoraj vsak teden na morje. Drugače pa se veliko družim z Društvom upokojencev Ribnica. Z njimi grem na enotedenske počitnice na morje, to smo ena družba, potem gremo kdaj samo za en dan na morje. Včasih gremo na kakšne pohode prek društva, potem se dobimo vsak teden. Prej ko je bil še mož živ, sem mela drugačno

družbo, sedaj ko sem sama, pa imam zopet spet čisto drugačno družbo. In mi to zelo ustreza, ker imam čisto poln urnik.

Šifra člana: 230502

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

To so moji prijatelji. Družino pa skoraj nikoli ne prosim. Prej oni mene kakor jaz njih. Edino prijatelj, ki ima enake interese kakor jaz, mislim, da bi njega lahko prosil za pomoč. Sicer ne rad prosim za pomoč, ampak če drugo ne morem potem raje tega prijatelja.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

To se pogovarjamo ko se srečamo s prijatelji. Kdo so to? To so osebe, ki se pojavljajo v drugem krogu, moji dobri prijatelji. Jaz iščem nasvete predvsem v kakšnih knjigah, revijah. Rad raziskujem in tudi narobe naredim, ampak raje to, kot da bi vprašal.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Z drugim ne kakor tale osebe, ki so mi čisto blizu. To je moja prijateljica. Tudi s svojimi otroci ne zaupam takih stvari. Moje osebne notranje težave, pa ne bi povedal nikomur. Tudi tej osebi kateri zaupam, ji ne bi povedal. Jaz vzamem vse na hec, na življenje gledam kot na nekoga drugega kot da ga nič ne boli. Jaz gledam življenje tako, da je to ena velika komedija.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Kjer se da sem zraven, na vseh prijetnih stvareh. Na obiske kako hodite? Da bi jaz šel v hišo ne grem k nobenemu, raje grem v buffet in se tam menimo. Ali imate ustaljene dogovore? Ja enkrat na teden se dobimo z ustaljeno skupino, včasih se pa samo pokličemo, pa se dobimo. Kakor pride. Z Edotom prijateljem se dobiva skoraj vsak dan ob dvanajstih pa moj brat tudi pride velikokrat. Kaj pa z družino? Ja to pa zelo, vendar ne z vsemi. Z enim sinom in hčerko

ja, ker imata otroke. Z enim sinom starejšim pa se malo kdaj vidimo. Oni pa pridejo vsak vikend in je tako veselje. Vsako nedeljo jim skuham kosilo in potem smo tukaj, se družimo, zvečer gre pa vsak po svoje. Kaj pa z Društvom upokojencev Ribnica? Tam pa hodim na vse te prireditve. Prej sem bil 2 leti predsednik, je bilo spet veselo ob ponedeljkih, spoznaš veliko novih znancev. Sedaj pa samo aktivno sodelujem, grem na izlete, letovanja, že 10 let po 7 dni. Ste zadovoljni? Tako kot do sedaj se mi zdi, da še nikoli. Zdi se mi da sem kot v rajju, ker nimaš nobenega da bi te nerviral nad tabo. Imam čebele in delam prav po svoje.

Šifra člana: 230503

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Jaz bi najprej svoje otroke, potem pa še Renato, ki je moja ožja družina, sestra. Veš človek, ko nič ne prosiš za pomoč ne veš koga bi omenil. Vem samo da bi se na domače osredotočila. Kaj pa s sosedi? Ne to pa nimam nobenih stikov z njimi. Jih ne potrebujem.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

To bi pa kar takoj se na svojo mamo osredotočila. Če pa niso tako nujno zadeve, potem bi tudi se na prijatelje, oziroma na kar veliko ljudi s katerimi imam stik. Če pa bi bile bolj osebne zadeve bi pa svojo mamo, pa sestro pa teto pa sestrične. Skratka moje sorodstvo. Ne bi na ven tolkla, da bi vsi vedeli. Tudi osebam do nekje zaupam.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Z sestro pa smo vse predebatirale. A jim zaupate? Ja zaupam in ji povem kar mislim, da ji lahko. Drugače pa nečem kaj dosti govor okoli. Najprej bi pri sebi pretuhtala, mogoče se pa kakšna stvar brez tuje pomoči reši.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Družina je prav vsak dan tukaj, tako da sploh ne vem če bi jih omenjala da je to druženje. Ker smo vedno skupaj. Drugače pa se družim s prijatelji, vsak torek na kavi po nekaj časa, gremo na izlete, vedno gre prijatelj kateri je v krogu. Kaj pa Društvo upokojencev Ribnica? To vedno zraven hodim, skoraj na vse prireditve. In tudi ti s katerimi se družim oni so tudi vedno zraven.

Šifra člana: 230504

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Pokličem svoje sosede ali prijateljico. Če pridejo domači tudi, ampak jih izrecno ne kličem. Ker imam sosede dovolj blizu, da mi priskočijo na pomoč. Drugače pa je vedno meni na pomoč pride moj brat. Še posebno čez vikend, ko pride k meni.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Z domačimi se jaz tako težko pogovorim. Jaz se s sosedi dosti lažje kaj pogovorim kakor s svojimi otroci. Ne vem zakaj, ampak tako je. Ker otroci so tako, da mi nikoli ne povejo kaj bi bilo najbolje, ampak vedno rečejo: "Sama se odloči". Precej rajši grem k sosedovim pa vprašam, kaj bi oni na mojem mestu. In mi veliko boljše svetujejo.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Takrat ko mi je mož umrl je bilo tako grozno, saj so vsi prišli vsi sosedje prav takoj. Sploh ne vem kaj bi govorila. Vsi bližnji so mi bili v pomoč. Tako, da mislim, da bi se na osredotočila prav na vse katere sem omenila v tem krogu, ki sva jih zapisale. Moji bližnji, družina, sosedje sploh in pa sorodniki, nečakinje. Meni je tako lažje, da se jaz malo potožim mojim prijateljem in mi je takoj boljše.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Jaz veliko delam to moje ročno delo in z veseljem pokažem še drugim in pridejo še druge ženske pa skupaj tukaj kvačkamo in se pogovarjamo. Drugače pa hodim na izlete tako z Društvom upokojencev Ribnica kot tudi z Društvom invalidov. Z upokojenci grem kar pogosto, najraje grem kadar imajo kake izlete, da se hodi. Takrat se sigurno udeležim, če že ne grem kam drugam. Zelo rada hodim po hribih bližnjih, tako da gremo s prijatelji skoraj vsak vikend sedaj ko je lepo vreme na kak pohod. S kom pa to hodite? S svojim bratom, sestro, nečakinjami, prijateljicami, to so ena taka družba. Komaj čakamo, da kam gremo. Potem igram v Pasionu in grem tudi z njimi, k je pisana družba, bolj mladi, jaz sem najstarejša med njimi. Meni so najlepši pohodi.

Šifra člana: 230505

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Če mi ne more pomagat družina s katero živim, to je mož in pa otrok z družino se obrnem na sosednjo hišo, kjer živi sestra spet s svojo družino. Ampak po večini s sinom in hčerjo. Drugače se lahko vedno obrnem na pomoč k Mariji, ki je od neveste tašča, s katero se zelo dobro razumemo.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Ravno tako, če se le da v svojem družinskem krogu. Če pa ne dobim pravega nasveta se obrnem pa še na svoje prijateljice. Potem pa mislim, da dobim pravi nasvet. Ste kdaj potrebovali kakšen nasvet od zunanjih sodelavcev? Ne res nisem nikoli potrebovala, razen kadar sem bila res bolna.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Največ z mammo Marijo, to je moja sorodnica. Tašča moje hčerke. Z njo se res lahko čisto vse pogovorim in mi daje oporo. Tudi imava dostikrat enake probleme, pa jih potem dosti lažje

rešiva. Potem pa še s svojo sestro in pa tudi s prijateljicami, vendar ne z vsemi. Mogoče bi lahko samo dve izpostavila.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Zelo rada se družim. Meni to zelo veliko pomeni. Tudi delam v Društvu upokojencev Ribnica, kjer organiziram razne izlete, letovanja. Vsak torek se tudi družim s prijatelji iz društva, hodim na zelo veliko aktivnosti, ker mislim, da mi druženje daje veliko pozitivne energije. Tudi rada sem urejena, tako da sem posledično tudi rada v družbi. Veliko sem prej potovala in sedaj morem se družiti. Če ni nikjer od mojih prijateljev ko bi se jaz rada družila, ali pa nimajo časa, grem malo skozi mesto in se podružim z znanci ali pa gremo na kavo. Samo da sem v družbi. Kaj pa v družinskem krogu? Ja to pa seveda, imamo vse rojstne dneve, tako da skoraj več kot enkrat na mesec praznujemo rojstne dneve. Naredimo skupaj kosilo, piknike in se imamo fajn. Ste še kje drugje včlanjeni? Ne nisem več nikjer drugje včlanjena. Razen, da sem predsednik Desusa in član upravnega odbora Pokrajinske zveze upokojencev. Imam veliko dela.

Šifra člana: 230508

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Jaz si ne izposojam ničesar, niti si nočem. Če kaj potrebujem vprašam sina, če mi pomaga, drugače pa ne bi šla za nič na svetu k sosedovim. Poskušam, da z možem čim več sama narediva, če ne potem pomaga sin kot sem že rekla ali pa tudi hči, samo jo nočeva obremenjevati. Ampak sama z možem to je prva stvar.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Jaz se vedno posvetujem z možem. In potem skupaj odločiva kaj bi bilo najboljše. Drugače pa nikogar drugega ne prosim nikoli za nasvet.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Jaz se v bistvu to pogovorim samo s hčerko. Drugim niti ne zaupam. Seveda pa z možem, samo kakšne ženske stvari pa povem hčerki.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Jaz in mož se druživa največkrat skupaj. Veliko hodiva na razna predavanja, ker sem jaz farmacevtka in me to še vedno zanima. Tako, da grem velikokrat na predavanja tudi mož gre zraven. Pa hodiva na izlete z Društvom upokojencev Ribnica. Drugače pa drugo ne. Raje sem sama imam rada mir. Izleti in predavanja pa mi ustrezajo. Seveda moram gledati na finančno stanje. Veste kaj vam pravim, iskrenih prijateljev jih ni. En drugim so folš in sosedi so taki prav obupni.

Šifra člana: 230509

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

A veste, da praktično ne prosim. Občasno ampak res občasno prosim za fizično pomoč sina. Materialno, finančno sploh ne prosim nikogar. Imam toliko vseh teh naprav za to življenje, ki ga jaz živim mi prav zadostuje za potrebe. Če pa bi bil pa to sin.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

S ženo se pogovoriva in diskutirava. Kajti vse kar sem v življenju delal po nasvetih drugih sem zase narobe naredil. Ker to mi je dokazano, da mislim in moram misliti samo s svojo glavo. Ker eventualno, če so moje misli napačne jaz to lažje prenesem. Jaz imam primer, ko sem poslušal druge, sem naredil napako, kljub temu, da me je žena opozarjala, da ne delam prav. Saj ne rečem, da se ne, normalno, da človek kdaj potrebuje nasvet in naj bi bilo to v redu, ampak do zdaj jaz položaj obvladujem s svojo glavo. In tudi ko sem bil v službi sem zelo delal po svoji glavi in sem imel z nadrejenimi težave, ampak sem lažje prenesel, ker sem

se jaz tako odločil. Moja presoja je bila in sedaj je taka, da če je potrebno gospodarsko stvar presodit mislim, da bi bila za nasvet edino še žena, katera bi mi pravilno svetovala.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Kaj vam povem. Jaz se dosti z drugimi ljudmi ne pogovarjam o teh stvareh. Tako, da se z ženo pogovarjava, če imava kakšne dileme. Drugače pa tiste stvari, ki me težijo, ki pa so, ki jih imam jaz v podzavesti. Sem pa sam toliko labilen, ne glede da pride družba tisto pa jaz iskreno povem. Take stvari pa me spravijo v to in resno vzamem in sem dojemljiv in iz mene kar letijo stvari ki me tiščijo.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Društvo upokojencev Ribnica lahko smatram kot aktivni član kot neka moja profesionalna služba, ker sem zelo aktiven. In ne samo to, vse kar sem v življenju počnem, jaz to vse vzamem kot odgovorno in profesionalno. Poskušam biti z ljudmi brez napora prijeten in meni so vsi ljudje enaki. Sem komunikativen in hitro najdem stik z ljudmi. Moje druženje je z društvu je posledica mojega profesionalnega dela. Kar se tiče večerij in druženja, to se pri meni ne dogaja. Iz mlajših časov imam dva družinska prijatelja s katerimi se srečujemo na kosilih tako pri nas kot pri njih. Vse ta drugo druženje pa je zgolj slučajno. Ne iščem poti in se zavedam, mogoče še preveč črno gledam. Okolje v katerem živim sedaj deset let mi je zelo nenaklonjeno in se zavedam da je 99% nenaklonjenosti tudi moji dejavnosti. Ker izstopam iz povprečja prav zavestno. In to kar počnem ljudje ne vidijo radi, se prav čuti. In med temi sosedi ne iščem družbe v njih. Ne maram podeželske primitivnosti. Se srečujemo, se pozdravimo, ampak da bi jih iskal pa ne. Smatram, da to niso iskreni ljudje. Na profesionalni ravni sem spoznal ljudi, s katerimi dobro komuniciram in se imam dobro z njimi. Drugače pa pridejo k meni prijatelji od drugje, kjer sem prej živel, ampak to se ne obnavlja. Ampak ko se pa dobim s starimi prijatelji pa mi je fajn. Dobimo pa se neobvezno, približno dvakrat na leto in se med seboj ne obremenjujemo.

Šifra člana: 230510

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Jaz mislim, da grem največkrat k sosedi. No saj nimamo tako veliko vas, skoraj vsi so moji sosedi. No če kar koli potrebujem grem k njej ali pa še k eni drugi. Tudi one pridejo k meni. če karkoli potrebujejo. No to je pri kakšnih materialnih zadevah. Če pa se osredotočim na manjša opravila recimo, pa so to moji otroci in pa seveda mož. Šele kasneje, da mi ne bi bili zmožni bi se mogoče odločila za sosede. Sicer pa tudi moje sestre pridejo vedno na pomoč, vem, da na njih lahko računam. Skratka sedaj sem sama ugotovila, da imam kar veliko ljudi.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Po nasvet grem pa skoraj vedno k svojima hčerkama. To počnem najpogosteje, ali pa se posvetujem s svojim možem. Ampak rajši najprej vprašam svoje hčerki, ki sta mi res najbližje potem pa šele mož. Če pa niso toliko osebne zadeve, oziroma kakšne takšne, kar se ne tiče družine toliko pa se tudi s svojimi sosedomi. One so moje najboljše prijateljice. No tudi kak sosed je vmes ne samo ženskega spola.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

To pa se zaupam mojim dvema hčerkama in pa svoji mami. One vem, da mi zaupajo in da bom vedno našla pravo oporo v njih. Mislim, da moški to vidijo čisto drugače.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obišejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Ja zelo rada sem v družbi. Vendar mi najbolj ustreza družba, ki je stalna. Tako, da imam dolgoletne prijatelje. Kdo so to? To so tile okoli mene. Moji sosede so. Vedno imamo razne fešte skupaj, pa piknike, pa obletnice, pa žurke. To so v bistvu pari, pa tut kak samski se najde vmes. Hodite kaj na izlete? Ne to pa ne. Družimo se skupaj tukaj v vasi, se obiskujemo. No ja včasih gremo na izlet z Društvom upokojencev Ribnica. Mogoče enkrat na leto, pa še to ne

vsi. Kakor nam zapaše, oziroma kolikor mamo dela. Tukaj na vasi imamo vsi kmetije in potem ni toliko časa, da bi hodil okrog. Kaj pa z družino? Ja seveda. To pa smo veliko skupaj. Gremo v toplice za kak dan, hčerke pridejo domov vsak vikend, potem pa smo skupaj. Jaz mislim, da se zelo fino razumemo in se mamo fajn. Aha, rada bi še to povedala. Da v bistvu ta naša družba, to smo stari in mladi. Mi ta stari in otroci naši pa tudi vnučki. Vsi smo kot ena celota.

Šifra člana: 230511

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Jaz si pa tako malo sposojam, večkrat drugi pridejo do mene. Prej sem delal v trgovini in imam polno delavnico vsega. Kaj pa za kakšna opravila? Ja to pa skupaj z ženo, če pa nama ne gre potem se obrnem na otroke in na zeta. Ti mi vedno pomagajo. Kaj pa s sosedi? No ja tudi to se je že zgodilo, ampak to so res redke prilike.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Probam vedno najprej pri sebi, da vidim, če sem še zmožen prav pri sebi presodit. Potem pa ko se mi nekaj utrne v glavi, vedno omenim tudi svoji ženi. Tako, da mi ona vedno prav svetuje. Ali ste oseba, ki raje sama presodi? Ja to pa ja. Jaz preberem veliko literature, še posebno pa se poglobim takrat, kadar potrebujem nekaj. Vse možno pregledam, potem pokažem še ženi. Kaj pa nasvet zunanjih ljudi? Joj to pa tako redko. Mislim, da skoraj nikoli, sploh pa ne nekih zunanjih specificiranih ljudi. Jim ne zaupam.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Z nikomer drugim kakor s svojo ženo. Pa še ta ve, ko me vidi, da nekaj tuhtam, pa me pusti pri miru. Najprej pri sebi, mislim, da sem še toliko pri sebi, da lahko sam svoje težave rešim. če jih pa res ne morem potem pa z ženo.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

To so pa moji prijatelji od otroštva, ki so tudi blizu mene. Običajno se družim s temi, pa tudi žena se z njimi družijo pa moji otroci se družijo z njimi in njihovimi otroci. Mislim, da smo ena vas, ki je zelo povezana med seboj. Kaj pa z družino? Ja z družino smo veliko skupaj. Otroci pridejo domov vsak vikend, klepetamo, gledamo filme, se razumemo. Tudi gremo kam, čisto prosto brez obveznosti. Ker imamo doma toliko obveznosti, da ne morem prijetne stvari tako jemati. Kaj pa z Društvom upokojencev Ribnica? Aha, čisto odvisno. Grevam z ženo in pa še z drugimi člani na kak izlet, če je organiziran pa če tam še nisem bil. Včasih na kakšna srečanja, ne pa na vsa. Sem se na kako vrgel v delo. Ampak uživam pa skoraj vse ugodnosti, ki jih prinese članstvo. Kakšne ugodnosti? To da ko grem v toplice, vedno dobim popust. Pa raznorazne stvari so še.

Šifra člana: 230512

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Nič si ne sposojam, tudi žena ne, tako smo v družini navajeni. Če pa rabim kakšno pomoč, potem se obrnem na sina in mi on pomaga, če jaz ne morem. Na nobenega drugega se res ne morem obrnit.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Jaz odločim kar sam pri sebi. Tudi redkokdaj se posvetujem z ženo, kar sam odločim kako bom kaj naredil.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

Jaz se sam zase brigam in sam odločam o sebi, tako da nobenemu nič ne zaupam. Niti se take stvari z nobenim ne pogovarjam.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Jaz se ne družim veliko po raznih veselicah. Raje sem doma ali pa greva skupaj z ženo na izlet z Društvom upokojencev Ribnica, potem sem član v čebelarskem društvu in pa se dobivam s prijatelji, ki so raztreseni po celi Sloveniji. Včasih se z njimi pokličem ali pa se odpeljem k njim na izlet. Pa gremo potem na kak izlet, oziroma v hibe.

Šifra člana: 210513

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Če ne morem sama kaj postoriti potem se obrnem na sosede in prijatelje. Ali pa bližnje sorodnike. Sestrinega moža dostikrat kaj prosim pa mi pomaga.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Ma skoraj vedno se posvetujem s svojo sestro. Ona mi vedno prav svetuje. Mogoče še koga? Jah če res ne vem kaj bi potem vprašam še svojo mamo in pa prijateljice. Z njimi sem tudi veliko časa, tako da z njimi tudi kaj poklepetamo, vse sorte. Kaj pa zunanje ljudi, ali pa Društvo upokojencev Ribnica? Ne tega pa ne maram. Raje sama, kot da bi koga zunanjega. Tako, da za take stvari pa ne.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

To pa se najraje pogovarjam tudi s sestro. Ali pa se obrnem na mamo. Kaj pa osebe, katere ste prej omenili? Ma to pa raje ne. Ne vem, skozi leta sem ugotovila, da ne zaupam več tako. Tako, da raje kar svojo družino, mamo in sestro.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obiščejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

O seveda. S sestro se veliko družim. Ma kar greva kamor si zaželiva. Ne ravno v tuje države, ampak na morje, v toplice, po obiskih. No to grem z njo najraje. Potem pa še z prijateljicami se dobivamo na kofetu pa klepetamo. To tudi zelo rada počnem, al pa gremo na sprehod, v hribe in tako. Kaj pa z Društvom upokojencev Ribnica? Ja z njimi tudi zelo rada hodim na izlete, potem imamo razna druženja, ko smo pobrateni z drugimi društvi, pa se imamo lepo. Potem kadar imamo letovanje grem tudi z njimi. No ti v društvu so ena moja družba. A je to enotna družba, kakor ste jo prej opisali? Nekatere prijateljice so tudi notri v tem društvu pa gremo skupaj, ne pa vse. To je čisto tako, kakor komu paše. Jaz sem pa taka odprta oseba za pogovor in rada sem v družbi in se tudi lahko prilagodim.

Šifra člana: 230514

1. Včasih si ljudje od drugih ljudi sposodijo kakšno stvar, na primer kakšno orodje, ali prosijo za pomoč pri manjših opravilih. Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za to vrsto pomoči?

Najprej bom kar to izpostavil. Ker živim čisto sam tukaj, kot vidite imam kmetijo so osebe, ki jih potrebujem moji sosedje. Ti najbližji. In pa moja sestra, čeprav ona mi ne more pomagat pri takih kmečkih opravilih. Mi pa pomaga pri gospodinjstvu, če jaz nimam časa. Se zanesete na te ljudi? Ja seveda, meni vedno pridejo na pomoč. Pa če jih potrebujem ob 3h zjutraj bojo pa ob 3h zjutraj prišli. Brez problema. Tudi jaz njim pomagam, če lahko. Tako, da delujemo na odprtem odnosu.

2. Včasih ljudje prosijo druge ljudi za nasvet, kadar v njihovem življenju nastopi kakšna večja sprememba (selitev ...). Kdo so ljudje, ki jih običajno prosite za nasvet, kadar pride do takšne spremembe v vašem življenju?

Čisto prvo pri sebi. Ker sam živim in če se le da nočem obremenjevat druge s svojimi mislimi. Potem pa se posvetujem s sestro, ki živi blizu ali pa z bratom. On je sicer drugje ampak, če imam kako tako misel, ko ne vem kaj naredit, ga kar pokličem. Pa mi še on svetuje. Potem pa povprašam, še te moje iz drugega kroga. Kdo so te osebe? Ja to so ti sosedje ali prijatelji, ne vem kako bi se izrazil.

3. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh pogovorijo z drugimi ljudmi, na primer, kadar se sprejo s kom, ki jim je blizu, imajo težave (npr. na delovnem mestu) in podobno. S kom se običajno pogovarjate o osebnih stvareh, ki so za vas pomembne?

S sestro in z bratom. Tako kot v prejšnjem vprašanju. Ne bi kaj preveč dodal. Kaj pa kakšni zunanji sodelavci? Ne to pa ne. Saj imam dovolj ljudi okoli sebe, ne bom zunanje, razen v primeru če res ne gre drugače. No kadar sem bolan takrat ja. Ah, lahko vam to povem, ko sem zbolel na črevesju sem videl, kdo so prave osebe. To so ti, katere cel čas omenjam.

4. Včasih se ljudje družijo z drugimi ljudmi, na primer se obišejo, gredo skupaj na izlet ali na večerjo in podobno. Kdo so ljudje s katerimi se običajno družite?

Družim se s sosedi. To smo neka družba, s katerimi sem veliko skupaj. Imamo piknike, smo pri enem ali pri drugem doma, smo skupaj za novo leto, ma vsak dan smo skupaj. Drugače sem član še drugih stvari, tudi opravljam funkcijo na Občini, tako da se družim tudi s tistimi Občinarji. Kaj pa z Društvom upokojencev Ribnica? Ja to hodimo pa na kak izlet, ampak ne na vse. Odvisno. Kako to? Ja če grejo ti moji sosedi, pa če je kak krajši izlet, pa grem tudi jaz, ker gre moja družba. Drugače pa da bi kar tako šel, pa da ne bi nobenega poznal pa ne.

Priloga C: Demografske značilnosti Društva upokojencev Ribnica

Leta 2011 je bilo v društvo upokojencev Ribnica včlanjenih 574 oseb.

Sestava DUR glede na spol in starost

DUR je bilo leta 2011 sestavljeno iz 31,7 % članov moškega spola ter 68,3 % članov ženskega spola. Najstarejši član je bil star 102 leti, najmlajši član je bil starosti 45 let, povprečna starost članov je predstavlja 73 let. Člane DUR sem za proučevanje omrežja razvrstila glede na starost v sedem razredov, kar je razvidno v Starost članov DUR po razredih.

Starost članov DUR po razredih

Starost člana	Število članov	Odstotek članov
Člani stari od 40 do 49 let	2	0,3
Člani stari od 50 do 59 let	28	4,9
Člani stari od 60 do 69 let	156	27,2
Člani stari od 70 do 79 let	242	42,2
Člani stari od 80 do 89 let	133	23,2
Člani stari od 90 do 99 let	11	1,9
Člani stari 100 let ali starejši	2	0,3
Skupaj	574	100

Tabela prikazuje, da so najpogostejši člani včlanjeni v DUR v starosti od 70 do 79 let, kar predstavlja 42,2 % vseh članov v društvu. Mlajši člani, ki predstavljajo razred glede na starost, so stari od 60 do 69 let in predstavljajo 27,2 %, člani, ki pa so stari od 80 do 89 let predstavljajo 23,2 % odstotka. Manjši odstotek, to je 4,9 % včlanjenih, predstavlja razred starosti od 50 do 59 let, zgolj 1,9 % članov so starosti od 90 do 99 let. Najmanjši razred članov glede na starost predstavljata razreda starosti od 40 do 49 let in starosti od 100 let ali več (0,3 % članov glede na razred).

V nadaljevanju sem člane DUR prikazala glede na spol in starost, razvrščeno v sedem razredov, kar prikazuje spodnja tabela Starost po razredih glede na spol člana DUR.

Starost po razredih glede na spol člana DUR

Starost člana	Spol člana	
	Ženski	Moški
Člani stari od 40 do 49 let	1 50 %	1 50 %
Člani stari od 50 do 59 let	24 85,7 %	4 14,3 %
Člani stari od 60 do 69 let	1 73,1 %	0 26,9 %
Člani stari od 70 do 79 let	156 64,5 %	86 35,5 %
Člani stari od 80 do 89 let	89 66,9 %	44 33,1 %
Člani stari od 90 do 99 let	6 54,5 %	5 45,5 %
Člani stari 100 let ali starejši	2 100 %	0 0 %

Kot sem že omenila, je v DUR včlanjenih več kakor polovica žensk, zato so tudi rezultati merjenja starosti, ki je razvrščena v razrede, pretežno povečana pri ženskem spolu. Najbolj izrazita razlika v spolu je pri starosti od 50 do 59 let, kjer razred predstavlja 85,7 % žensk in zgolj 14,39 % moških. Prav tako se pojavlja razlika v spolu v razredih od 60 do 69 let, kjer ženske predstavljajo 73,1 %, moški 26,9 % razreda, od 70 do 79 let, kjer ženske predstavljajo 64,5 %, moški 35,5 % razreda, v razredu od 80 do 89 let, kjer ženske predstavljajo 66,9 %, moški 33,1 % razreda, razred od 90 do 99 let predstavlja 54,5 % žensk in 45,5 % moških, v razredu, kjer so člani stari 100 let ali več, predstavljajo ženske 100 %.

Bivalno okolje članov DUR

Bivalno okolje članov DUR sem za proučevanje socialne opore razvrstila v dve skupini, urbano okolje, ki predstavlja 56,4 % (324) članov, in ruralno okolje, ki predstavlja 43,6 % (250) članov, kar prikazuje spodnji graf.

Bivalno okolje bivanja članov DUR

